Бутун дунё пролетарлари, бирлашинг!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

26 июнь 1971 йил, шанба ◆ № 145 (15.015). ◆ Баҳоси 2 тийин.

УЧУВЧИ БОШҚАРАЁТГАН «САЛЮТ» ИЛМИЙ СТАНЦИЯСИ ПАРВОЗНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 24 июнь. (ТАСС). «Салют» орбитал илмий станциясининг экипажи космосга чиққанига ўн саккиз кундан ошди. Шундай қилиб, бу учиш илгари бажарилган учувчи бошқарувчи барча космик парвозларнинг энг давомлиси бўлиб қолди.

Экипажнинг ҳамма аъзолари ўзларини яхши ҳис қиляптилар. Медицина контроли маълумотларига кўра, Георгий Добровольскийнинг тинч ҳолатдаги томир уриши минутига — 72 марта, Владислав Волковнинки — 68 марта, Виктор Пацаевники — 74 мартага боряпти. Добровольскийнинг нафас олиш тезлиги минутига — 20 марта, Волковники — 12 марта ва Пацаевники — 18 марта. Артериал қон томир босими миқдори Добровольскийда симоб устунининг 110/78 миллиметрини, Волковда 110/70 миллиметрини, Пацаевда эса 130/75 миллиметрини ташкил этмоқда.

Станцияни қўлда ва автомат тарзда турли режим билан мўлжал олдирган ҳолда юлдузлар билан Ернинг фотосуратини олиш навбатдаги иш куни программаси бўйича бажарилган экспериментлардан бири бўлди. Суратлар станцияни турли ўқларга нисбатан бурган ҳолда ҳамда турли бурчак тезликларида олинди. Суратлар махсус автомат камералар воситасида қатъий муайян вақт оралиғида олиб турилди.

Утказилаётган эксперимент станция ҳаракатини турли бошқариш режимларида станция ўзини қандай тутишини тадқиқ этишга, шунингдек узоқ космик учишнинг турли омиллари таъсирида станция корпусининг деформацияланиш характерини аниқлашга имкон беради.

Бундан ташқари юлдузлар билан Ернинг синхрон равишда фотосуратини олиш натижалари ер юзасининг геология-геодезия ва картография манфаатларини кўзлаб олинган суратларини кейинчалик ишлаб чиқиш аниқлигини оширишга, шунингдек космосдан туриб ўтказилаётган астрономик кузатиш ва ўлчаш натижаларини координатлар билан боғлаш аниқлигини оширишга имкон беради. Станцияда иш куни программасини бажариш чоғида хилма-хил медицина ва биологик тадқиқотлар давом эттирилди. Телеметрик ўлчаш маълумотларига кўра, «Салют» орбитал илмий станцияси ичидаги системалар нормал равишда ишлаб турибди. Учувчи бошқараётган космик парвоз давом этмоқда.

ЕМ-ХАШАК ТАЙЁРЛАШ — ДАВЛАТ АҲАМИЯТИГА ЭГА БЎЛГАН ВАЗИФА

«Советская Россия» газетаси ўзининг якшанба сонида газетхонларга Москва области меҳнаткашларининг область миқёсида ем-хашак тайёрлашга бағишланган оммавий шанбалик ўтказиб, қимматли ташаббус кўрсатганликларини ҳикоя қилиб берган эди. Бу иш 20 июнь куни ҳам давом эттирилди.

Кеча шанбалик ва якшанбалик якунлари чиқарилди. Областдаги 109 мингдан ортиқ ишчи, колхозчи, хизматчи, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимлари, шунингдек, Москва шаҳрининг оталик қилувчи бир қанча районларидаги меҳнаткашлар пичан ўришга чиқдилар. Машина билан ўт ўриб бўлмайдиган жойлардаги — ўрмон ялангликларидаги, йўл ёқаларидаги, жарликлардаги ўтларни одамлар чалғи билан ўриб олишиб, салкам 5 минг гектар ана шундай ноқулай жойларда пичан тайёрланди. Шу тарзда 10 минг тоннадан ортиқ силосбоп ўт, сенаж, пичан ва ўт талқони ғамлаб олинди.

Ем-хашак тайёрлашга бағишлаб ўтказилган Москва областидаги биринчи оммавий шанбалик ажойиб муваффақият билан тугалланди. Москваликлар бу ишда шахсан зўр иштиёқ билан қатнашганликлари, чорвачилик учун ем-хашак тайёрлаш ҳозирги кунда давлат аҳамиятига эга бўлган энг муҳим вазифа эканлигини тушунганликлари туфайли ана шундай муваффақиятга эришилди. Корхоналар ва муассасаларнинг коллективларида, колхоз ва совхозларда шанбаликка барвақт ҳар томонлама тайёргарлик кўрилганлиги, партия, совет, касаба союз, комсомол, хўжалик органлари натта ташкилотчилик иши олиб борганлиги катта роль ўйнади. Жуда катта иш ҳамма — кўпминглаб кишиларнинг чалғилар, автомашиналар, озиқ-овқат, кўноқ билан таъминланиши ҳисобга олинди. Дарҳақиқат бир қанча коллективлар жума куни кечқуруноқ белгиланган жойга ўз палаткалари билан келиб, шанба куни эрта тонгдаёқ шудринги қуримаган ўтни ўришга киришдилар. Ҳар бир коллектив ўз участкасини аввалдан билар эди, шунинг учун ҳам дастлабки дақиқалардан сўнгги дақиқаларгача тўхтовсиз ишлаш мумкин бўлди. Биргина — шанба кунида қилинган айрим ишларни эслатиб ўтамиз:

ПОДОЛЬСК. Шаҳарликлардан олти мингдан ортиқ киши ҳамда колхоз ва совхоз ходимларидан тўрт минг киши қатнашди. 800 тонна силос, 200 тонна пичан, 6 тонна витамин талқони тайёрланди.

МОЖАЙСК. Ем-хашак тайёрлашга бағишланган ва юзлаб шаҳарликлар қатнашган биринчи оммавий область шанбалиги кунида ўтлоқлар ва пичанзорлардан 3.000 тонна кўк ўт ўриб олинди.

ДОМОДЕДОВО. Шанбалик куни ем-хашак тайёрлашда саноат корхоналари ва қурилишларнинг ишчиларидан, хизматчиларидан 1.450 киши кишлоқ меҳнатчиларига ёрдам берди. Ҳаммаининг куч-ғайрати билан 460 тонна кўк ўт хандакларга бостирилди. Пичан ўриш, ташиш, жойлашда 38 автомашина, 40 трактор, 14 трактор косилкаси ва 26 трактор тележкаси ишлади.

ИСТРА. Ем-хашак тайёрлаш учун ўтказилган шанбаликда шаҳарликлардан салкам 3 минг киши қатнашди. Уларнинг ёрдамида 120 гектар ердаги табиий ўт ўриб олинди. 1.300 тонна силос бостирилди, 50 гектар ердаги илдиз мевали ўсимликлар ўтоқ қилинди.

НОГИНСК. Район хўжаликларида пичан ўриш билан бирга илдиз мева ўсимликларни ўтоқ қилишга катта эътибор берилди. Масалан, Горький номли совхозда 850 кўнгилли ёрдамчи 12 гектар ердаги хашак лавлаги орасидаги бегона ўтларни юлиб ташлади...

Москва области совхозлари, колхозлари ва паррандачилик фабрикаларининг меҳнатчилари ўзларини оталиққа олган ташкилотларга, шанбалик-якшанбалиннинг ҳамма қатнашчиларига зарбдор меҳнат қилганликлари ва ем-хашак тайёрлашда катта ёрдам берганликлари учун самимий миннатдорчилик билдирдилар. Москва область партия комитети, Москва область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва Москва область комсомол комитети шанбалик-якшанбалик якунлари тўғрисида биргаликда қабул қилинган қарорда таъкидлаб ўтганларидек, 1971—1972 йил қишловида чорва молларни ем-хашак билан тўла-тўкис таъминлаб қўйиш учун яхши асос солинди. 1 июлга қадар табиий пичанзорлардаги ўтнинг биринчи ўримини асосан тугаллаш ва экиладиган бир йиллик ва кўп йиллик ўтларни ўриб олиш кенг миқёсда авж олдириш мақсад қилиб қўйилди. Айни вактда илдиз мевали ўсимликлар, маккажўхори, кунгабоқар ва озуқабоп бошқа экиклар уюшқоқлик билан парвариш қилинади. Фавқулодда муҳим бўлган яна шу ишда Москва области қишлоқларини оталиққа олган ташкилотлар қишлоқ меҳнатчиларига актив, амалий ёрдам берадилар.

Ем-хашак тайёрлашга бағишлаб ўтказилган биринчи оммавий шанбалик ва якшанбаликни ташкил этиш соҳасида Москва областининг меҳнаткашлари бошлаган ташаббус жуда катта аҳамиятга эга. Бу ташаббус москваликларнинг ўзингагина эмас, шу билан бирга Россия Федерациясидаги ҳамма автоном республикалар, ўлкалар ва областларга ҳам ем-хашак тайёрлашдан иборат жуда муҳим кампанияда янги резервлар ва имкониятлар очиб беради Москва области қишлоқ хўжалик ходимлари, барча меҳнаткашлари ҳаммалари биргалиқда ўз олдиларига — бутун ем-хашакни йиғиштириб олиш ва ғамлаб қўйиш, унинг юксак сифатли бўлишини таъминлаш, далалардаги ва табиий пичанзорлардаги бирор тонна ҳам ўтнинг далада қолиб кетишга йўл қўймаслик ва етарли миқдорда пичан, силос, сенаж, илдиз мева ўсимликлар ҳосилини тайёрлаш вазифасини ўз олдиларига қўйдилар. Ҳозир қулай фурсатни бой бермай, ҳамма жойда, айниқса оммавий шанбаликлар ва якшанбаликлар кунларида ноқулай ерлардаги ҳамма ўтларни ўз вақтида ўриб олиш борасида москваликларнинг қимматли тажрибасини қўллаб-қувватлаб, ўз шароитларида қўлланиш жуда муҳимдир. Ҳозир корхоналар ва муассасалар коллективларида, колхоз ва совхозларда партия, совет, касаба союз, комсомол органлари ана шу биринчи даражали иш билан актив шуғулланишлари лозим. Энг муҳими — ғанимат вақтдан фойдаланиб қолишдир. Шу сабабли яқин шанба ва якшанбанинг ўзидаёқ кўп жойларда оператив ва лахши тайёргарлик кўрилса, меҳнаткашларнинг ем-хашак тайёрлашда оммавий қатнашувини бошлаб юбориш мумкин ва лозим. Ана шу ем-хашак шаҳарларнинг ва ишчи посёлкаларининг, аҳолисини янада тўлиқ таъминлаш учун фермаларда қўшимча маҳсулот — гўшт, сут, тухум олиш имконини беради.

Шу кунларда Россия далаларида пичан ўриш, сенаж тайёрлаш, сервитамин ўт талқони ишлаб чиқариш ишлари қизиб бормоқда. Шимолий Кавказнинг кўпгина хўжаликлари бу ишларни бултургидан анча актив олиб бормоқдалар. Масалан, Ростов областида июль ойининг ўрталаригача 1970 йилги 79 минг тонна ўрнига 162 минг тонна пичан, икки баравардан зиёд пичан талқони тайёрлаб қўйилди, 152 минг тонна сенаж ғамланди. Утган йили область сенаж ғамлаш билан мутлақо шуғулланмаган эди. Кубань ва Ставропольда ҳозир ўтган йилдагига қараганда уч баравар ортиқ суръат ва ҳажмда сенаж тайёрланмоқда.

Бироқ, бир қанча автоном республикалар, ўлкалар ва областларда ем-хашак тайёрлаш суст бормоқда. Бу гап айниқса шимолий-ғарбий ва марказий районларга тааллуқлидир. Новгород, Псков, Тула, Ярославль сингари областларда пичан, сенаж ва ўт талқони тайёрлашга ё ҳали мутлақо киришилмаган ёки бу иш эндигина бошланиб, бултурги суръатлардан анча суст олиб борилмоқда.

Шу кунларнинг энг муҳим вазифаси — қилинмай қолган ишларни тезроқ бажаришдан, ем-хашак тайёрлашни ўтган йилгидан анча юқори суръатлар ва ҳажмларда ўтказишдан иборат. Жойлардаги партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари бу ишни кун сайин контрол қилиб туришлари, ҳар бир колхоз ва совхозда, район ва областда чорвачиликни юқори сифатли ем-хашак билан тўла-тўкис таъминлаш юзасидан ишлаб чиқилган тадбирларнинг бажарилишини ташкил қилишлари керак.

Шу нарса шак-шубҳасиздирки, ҳамма жойда Москва области меҳнаткашларининг қимматли ташаббусини актив қўллаб-қувватлаш, кенг оммалаштириш — давлат аҳамиятига эга бўлган ана шу жуда муҳим вазифани муваффақиятли ҳал этишда жуда катта амалий аҳамиятга эга бўлади.

(«СОВЕТСКАЯ РОССИЯ» газетасининг 23 июндаги бош мақоласи).

Саломат Қозоқова етуклик аттестатини олгач, Наманган область, Уйчи районидаги Калинин номли колхозда қолиб ишлашга қарор қилди. Колхоз правлениеси унга катта ишонч билдириб, комсомол-ёшлар бригадасини бошқаришни топширди. Ёшлар 68 гектар ерга чигит қадашди. Улар шу кунларда гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» ундириш иштиёқида фидокорона меҳнат қилишяпти. Суратда Саломат Қозоқова бригада даласида.

А. Тўраев фотоси.

ЁДГОРЛИКЛАРНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ — ХАЛҚ ИШИ

Узбекистон тарихий ва маданий ёдгорликларини муҳофаза қилиш жамиятининг сафларида салкам икки миллион олим, ишчи, колхозчи, студент ва ўқувчилар бирлашган. 25 июнда Тошкентда шу жамиятнинг иккинчи съезди бўлиб ўтди. Съезд оммавий ташкилотнинг ҳисобот давридаги ишига якун ясаб, КПСС XXIV съездининг қарорлари асосида жамият вазифаларини муҳокама қилди. Жамият раиси, Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов доклад қилди.

Съезд жамият уставига баъзи ўзгартиш ва қўшимчалар киритди. Правлениенинг янги состави сайланди. Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов жамият правлениеси президиумининг раиси қилиб сайланди.

Съездда Россия Федерацияси, Украина, Белоруссия, Грузия, Киргизистон тарихий ва маданий ёдгорликларни муҳофаза қилиш жамиятларининг делегациялари ҳозир бўлдилар.

Съезд ишида Узбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, республика Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, Узбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

25 июнда меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советининг сессияси бўлиб ўтди.

Сессия доимий комиссияларни тузди, область Совети ижроия комитетини сайлади, бўлим ва бошқармаларнинг мудирларини тасдиқлади. Тошкент область ижроия комитетининг раиси қилиб С. Асомов сайланди.

КПСС XXIV съездининг қарорлари асосида маҳаллий Советларнинг вазифалари тўғрисида Тошкент область партия комитетининг иккинчи секретари Б. М. Истомин доклад қилди.

Сессияда Узбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров қатнашди. (ЎзТАГ).

ШОИР МИРТЕМИРНИ ШАРАФЛАШ

Узбекистон жамоатчилиги республика халқ шоири Миртемирнинг 60 йиллигини кенг кўламда нишонлади. 25 июнь куни Тошкентда бўлиб ўтган кеча истеъдодли адиб, янги қаҳётнинг илҳомбахш куйчиси юбилейига бағишланди.

Кеча қатнашчилари ўзбек совет поэзиясини ривожлантиришда Миртемирнинг қилган катта хизматларини айтиб ўтдилар, унга сиҳат-саломатлик, янги ижодий муваффақиятлар тиладилар. (ЎзТАГ).

СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг савдо, маиший хизмат ва коммунал хўжалиги комиссиясида

Шаҳарлар, ишчи посёлкалари, қишлоқларда уй-жой—коммунал хўжалиги аҳолига хизмат кўрсатишнинг жуда муҳим тармоғи бўлиб, катта халқ хўжалиги ва социал аҳамиятга эгадир. Уй-жой—коммунал хўжалигининг ривожланиши совет кишилари моддий фаровонлигининг даражасини, уларнинг меҳнати, турмуши ва дам олишининг шарт-шароитларини кўрсатиб беради.

Халқ хўжалигининг шу тармоғида янги техникани жорий этиш ва ишларни механизациялаш масалалари қандай ҳал қилиняпти? СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг савдо, маиший хизмат ва коммунал хўжалиги комиссиясининг 24 июнда Кремлда бўлиб ўтган мажлисида шу ҳақда батафсил гапирилди.

Уй-жой—коммунал хўжалиги асосий фондларининг қиймати тахминан бутун халқ хўжалигидаги асосий фондлар қийматининг тахминан учдан бир қисмини ташкил қиладп. Ўтган беш йилликдагина уй-жой — коммунал қурилишига 70 миллиард сўмга яқин маблағ сарфланди. Жами саҳни 518 миллион квадрат метрдан иборат уй-жой ойнолари қурилди.

Комиссия ишида СССР Олий Совети Миллатлар Советининг раиси Е. С. Насриддинова, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе, КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети аппаратининг ходимлари, министрликлар ва идоралар, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари қатнашдилар.

(ТАСС мухбири).

500 МИНГ ТОННА СИРДАРЁ ПАХТАСИ УЧУН

ОБЛАСТЬ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛҒОРЛАРИ КЕНГАШИДАН

Пахтакорлар мўл ҳосил тақдирини ҳал қиладиган даврга кириб бормоқда. Парваришга зўр берадиган долзарб палла бошланди. Областнинг кўпгина колхоз, совхозларида ғўзанинг парвариши кўнгилдагидек ташкил қилинган. Бу хўжаликларда ниҳолларнинг аҳволи мўл ҳосилдан ва олинган мажбуриятларнинг бажарилишидан дарак бермоқда. Беш йиллик планни тўрт йилда бажариш ташаббусини бошлаб берган Пахтакор районининг бир неча хўжаликлари шу йилнинг ўзида пландан ташқари 5000 тоннадан кўпроқ пахта етказиб бериш мажбуриятини олган.

Бироқ, айрим колхоз ва совхозларда ғўза парвариши суръати талаблар даражасида эмас. Ёзнинг яхши келиши, ғўзанинг тўлиқ ўсишидан хотиржамликка берилиш кайфияти сезилмоқда. Парваришдан орқада қолаётган ғўза 20 минг гектарни ташкил этади.

Куни кеча Гулистон шаҳрида бўлиб ўтган область қишлоқ хўжалик илғорларининг кенгаши қатнашчилари ана шундай шиорни ўртага ташладилар. Кенгашда область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Аҳмедов ғўзанинг ҳозирги аҳволи ва ғўза парваришини кучайтириш тадбирлари тўғрисида ахборот берди.

Докладчи ва сўзга чиққан ўртоқлар ғўза парваришидаги ҳозирги аҳволга батафсил тўхтаб ўтдилар, далада ишловчиларга етарли шарт-шароит яратиб бериш, маиший хизматни яхшилаш, оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш ва бошқа муҳим масалалар тўғрисида қимматли фикрлар айтдилар.

Шу куннинг энг муҳим масалаларидан бири — пахта йиғим-теримига тайёргарликдан иборатдир. Маълумки, сирдарёлик механизаторлар бу йил 350 минг тонна пахтани машиналарда териб олишга аҳд қилганлар. Кенгаш қатнашчилари пахта терим машиналарининг ремонтини август ойининг ўрталарига тугаллаш вазифасини қўйдилар.

Кенгаш қатнашчилари июль, август ойини мўл ҳосил олишда зарбдор ой деб эълон қилдилар. Бутун куч 500 минг тонна пахта олиш учун курашга! Кенгаш иштирокчилари ана шундай шиор остида область колхозчилари, совхоз ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари ва барча меҳнаткашларга мурожаат қабул қилдилар. Қишлоқ хўжалик илғорлари кенгашида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Узбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қатнашди ва нутқ сўзлади.

Кенгашда Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. Расулов, Сирдарё область хўжаликларини оталиққа олган Тошкент меҳнаткашлар коллективларининг вакиллари иштирок этишди.

Т. ЖАМОЛОВ, «Совет Узбекистони» мухбири.

ТАШАББУС МАЪҚУЛЛАНДИ

Жамоат чорвачилиги учун озуқа тайёрлашда колхозларга ва совхозларга ёрдам кўрсатиш борасида Москва области меҳнаткашларининг ҳамда Москва шаҳар корхоналари ва ташкилотлари коллективларининг бошлаган ташаббуси масаласини Бутуниттифоқ Касаба союзлари марказий Совети президиуми ўзининг мажлисида кўриб чиқди.

Бутуниттифоқ Касаба союзлари марказий Совети президиуми Москва области шаҳарлари ва қишлоқлари меҳнаткашларининг ҳамда оталиққа олган Москва корхоналари коллективларининг озуқа тайёрлаш учун оммавий шанбалик ва якшанбаликларни ташкил этишдаги ҳамда чорвачиликнинг мустаҳкам озуқа базасини яратишга доир бошқа ишларни ўтказишдаги ватанпарварлик ташаббусини маъқуллади. Касаба союзларининг советларига ва комитетларига бу ташаббусни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш тавсия қилинди.

ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан, Непал қироли Махендра Бир Бикрам Шоҳ Дева 1971 йилнинг 14 июнидан 24 июнигача расмий визит билан Совет Иттифоқида бўлди. Совет—Непал қўшма ахборотида айтиладики, Непал қироли ва ҳамроҳлари Совет Иттифоқида турган чоғларида Москвадан ташқари Тошкент ва Волгограда, шунингдек, Қримда бўлдилар. Улар совет кишиларининг меҳнат фаолияти ҳамда Совет Иттифоқининг турли соҳаларда эришган ютуқлари билан танишдилар.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний билан Непал қироли ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.

Непал қироли билан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ўртасида ҳам учрашув ва дўстона суҳбат бўлиб ўтди.

Дўстлик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган музокаралар чоғида, дейилади ахборотда, Совет—Непал муносабатлари масалалари ҳамда ҳар икки томонни қизиқтирувчи актуал халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олинди.

Томонлар Осиёнинг шарқи—жануби ва жиддий вазиятдан ғоятда ташвишланаётганликларини изҳор этиб, Ҳиндистон—Хитойдан барча чет эл қўшинлари олиб чиқиб кетилиши зарур, дедилар.

Ахборотда маълум қилинадики, томонлар қуролланиш пойгаси чекланиши, шунингдек, қуролсизланиш, айниқса ядро қуролини тугатиш соҳасида амалий чораларнинг рўёбга чиқарилиши тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашда жуда катта роль ўйнашига ишонганликларини яна бир бор таъкидладилар.

Ахборотда айтиладики, томонлар Непал қиролининг СССРга қилган визити, унинг Совет давлат арбоблари билан ўтказган учрашувлари ва суҳбатлари Совет Иттифоқи билан Непал ўртасида ҳар икки давлат халқларининг фаровонлиги, яқин тинчлик манфаатлари йўлида дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини янада ривожлантириш ишига хизмат қилади, деб ишонч билдирдилар.

Непал қироли СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорнийни дўстона давлат визити билан Непал қироллигига боришга таклиф қилди. Бу таклиф мамнуният билан қабул қилинди.

СЕНАЖ СЕРОБ

САМАРҚАНД РАЙОНИДАГИ «БОҒИЗАҒОН» СОВХОЗИДАН РЕПОРТАЖ

Бўлиқ бедазордамиз. Беда ўриш агрегатлари бетиним ишлаб турибди. «КИР-1,5» маркали машина трубасидан майдаланган беда тележкаларга тушяпти. Тўлдирилган тележкалар эса молхоналар ёнидаги сенаж транешияларига қатнагани-қатнаган.

— Бу нечанчи ўрим? — сўрадик бўлим бошқарувчиси Даврон Хожиқуловдан.

— Иккинчи, — деди у.

— Бедангиз жудаям бўлиқ ўсибди.

— Суви, озуқаси вақтида берилса ўсиб кетавераркан.

— Ҳа, яхши парвариш қилинган беда, — деб гапга аралашди совхоз бош агрономи Даврон Ҳамроев, — тез етилади, ўроққа келади. Ҳайдар Дўстмуродов бошлиқ бригаданинг мана шу 21 гектарли майдони 23 майда ўрилганди. 29 кунда шундай ўсиб етилди. Чунки биринчи ўрим тугалланиши биланоқ бедазор озиқлантирилиб, қондириб суғорилган эди.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Даврон Хожиқулов бошқарувчилик қилаётган бўлимда беданинг иккинчи ўрими тугалланаёзди. Ҳайдар Дўстмуродов бошлиқ бригадада 43 гектар ердаги беда икки марта ўрилди. Ҳар икки ўримдан 245 тонна ҳосил олиниб, ҳаммаси сенаж қилинган.

Шу кунларда совхоз далаларида 10 та «КИР-1,5» маркали ўт ўриш комбайни, 14 тележка икки сменада ишламоқда. Кунига 130 тонна ва ундан ошиқ сенаж тайёрланяпти. Ахтам Расулов, Неъмат Жумаев, Ашур Мухторов каби тракторчилар кунига нормадаги 4 гектар ўрнига 6 гектар ердаги бедани ўрмоқдалар. Абдулла Олимов, Қудрат Ризаев, Сўф Шодиқулов, Ҳамид Розиқовга ўхшаш тележкачилар сенаж учун беда ташиш нормасини бир ярим баравар бажармоқдалар.

Самарқанд районидаги сабзавот уруғи ва сут ҳамда гўшт етиштиришга ихтисослаштирилган «Боғизағон» совхозида мол озуқаси жамғаришга, айниқса сенаж бостиришга мана шундай эътибор берилмоқда. Совхоз чорвадорлари ҳозирга қадар 2700 тоннадан кўпроқ сенаж бостирдилар. Бу ҳар бир сигирга ўрта ҳисобда 4,5 тоннадан тўғри келади. Совхоздаги иккита сутчилик фермасида 615 бош соғин сигир бор. Мустаҳкам ем-хашак базаси яратилиб, сигирлардан йил сайин кўпроқ сут ва бузоқ олинмоқда. Утган йили ҳар бир сигирдан 1812 килограмм ўрнига 2001 килограммдан сут соғиб олинди. Ҳар юз бош сигир ҳисобига пландаги 85 ўрнига 92 тадан бузоқ олинди. Тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили беш ойида сигир бошига минг килограммдан сут соғилди. Пландаги 259 ўрнига 308 та бузоқ олиниши таъминланди. Совхоз чорвадорлари давлатга ярим йиллик сут ва гўшт сотиш планини муддатидан олдин ошириб бажаришга эришдилар. Улар бу йил ҳар бир сигирдан олинадиган сутни камида 2400 килограммга етказиш, ҳар юз бош сигирдан 95 тадан бузоқ олиш учун курашмоқдалар.

Хўжаликда ички имконият ва резервлардан мумкин қадар унумли фойдаланиш тадбирлари кўрилмоқда, кўпроқ озуқа жамғаришга ҳаракат қилинмоқда. Бу йил 260 гектар ердаги маккажўхоридан камида 6500 тонна силос бостириш, 380 гектар буғдой, арпадан 500 тонна somon жамғариш, 400 гектар ердаги бедани бешолти марта ўриб, ундан молга едирилганидан ташқари 4 минг тонна сенаж тайёрлаш мўлжалланмоқда.

— Биз ўтган йили, — деди совхоз директори Туроб Қурбонов,— 500 тонна сенаж бостирган эдик. Бедадан тайёрланган ана шу сенаж билан боқилган сигирлар сутини анча кўпайтирди. Траншеяларга яхшилаб бостирилган беда сенажида оқсил, каротин моддалари тўла сақланиб қолади. Сутда 5 процентгача ёғ бўлиши таъминланди. Демак, сенажда гап кўп экан. Иккинчидан, қуруқ беда қараганда сенаж ҳар тарафлама фойдалироқ. Беда ўрилганидан кейин бир неча кун қуритилади, тўдаланиб ташилади, ғарам қилинади. Бунга қанчадан-қанча харажат қилинади. Сенаж тайёрлаш учун эса беда «КИР-1,5» агрегати ёрдамида ўрилиб, майдаланиб бир йўла тележкаларга тушади. Шундан сўнг бир оз қуритилиб траншеяларга босилади. Шундай қилиб, қуруқ бедага нисбатан сенаж бир неча марта арзонга тушади. Сенаж беда ўримини тезлаштиради, ўрнини тезда ўғитлаб, суғориш имконини беради. Шу йўл билан беда ҳосилини гектар бошига 150 центнер ва ундан ҳам ошириш мумкин бўлади. Биз бу йил сабзавот ва полиз палакларидан ҳам камида 1000 тонна сенаж бостиришни планлаштирдик. Шу муносабат билан сигирхоналар ёнида қўшимча сенаж траншеялари қазиб қўйдик.

Чорвачилик рентабелли соҳага айланган бу совхозда учта ем-хашак бригадаси бор эди. Улар ихчамлаштирилиб бештага етказилди. Бригадаларга бедазорлар, маккажўхори майдони, донли экиклар ажратиб берилиб, зарур техника, ишчи кучи билан таъминланди. Ем-хашак етиштирувчи бригадалар аъзоларининг моддий-манфаатдорлигини ошириш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди. Натижада хўжаликнинг ютуқлари кун сайин кўпайиб боришига имконият яратилди.

Л. ЭРГАШЕВ, «Совет Узбекистони» мухбири.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ!

КУН ТАРТИБИДА: ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИ

СЪЕЗД, БЕШ ЙИЛЛИК ВА КОРХОНА

Фабрика партия ташкилотининг секретари Ф. Гулшанов.

Ленин орденли дурадгор У. Маматов.

Бригада бошлиғи М. Тўхтамуродов.

Дурадгор М. Раҳимов.

Пресловчи Х. Абдураззоқов.

Цех бошлиғи В. Базайская.

Дурадгор А. Мирзаев.

АНДИЖОН МЕБЕЛЬ ФАБРИКАСИНИНГ 210 ИШЧИСИ «СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» АНКЕТАСИГА ЖАВОБ БЕРАДИ

Утган беш йилида Андижон мебель фабрикаси ўсиб, улғайди. Корхона ва ишчилар ҳаётида катта ўзгаришлар рўй берди. Фабрика марказининг шуҳрати ортди. Андижон мебеллари ҳаридоргир бўлиб қолди.

Фабрика коллективи бунга осонликча эришмади. Ишнинг кўзини билиб ишлади, резервлардан оқилона фойдаланди. Иқтисодий ислоҳот жорий қилинди, корхона фонди бойди. Фабрикада ўтган беш йиллик план барча технико-иқтисодий кўрсаткичлари бўйича муддатидан илгари — 4 ноябрда бажарилди. Плондан ташқари 2542 та шкаф, 1110 та тумбочка, 728 та ёзув столи ва 61 минг сўмлик бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилди.

Беш йиллик планга қўшимча 454 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Шу даврда ишлаб чиқариш унумдорлиги планга нисбатан 5,5 процент қўтарилди. Маҳсулот таннархи 141 минг сўмга арзонлаштирилди. 821 минг сўм соф фойда олинди. Бу, пландагидан 98 минг сўм кўп. Бошқа техникавий-иқтисодий кўрсаткичлар ҳам яхшиланди.

КПСС XXIV съезди қарорларидан илҳомланган фабрика коллективи янги беш йилликда янада юксак марраларни нўзлаяпти. Тўқиз ийнчи беш йилликда фабрика учун янги бино қурилиб, ишга туширилади. Унинг ишлаб чиқариш қуввати кескин ортади. Йилига 12 минг комплект гарнитур ишлаб чиқариладиган бўлади. Хуллас, Фарғона водийсига четдан мебель келтиришга эҳтиёж қолмайди.

Хозир фабрика республикамиз областларига маҳсулот юборяпти. Тўқиз ийнчи беш йилликда Урта Осиё республикаларига ҳам маҳсулот чиқаради. Фабрика коллективи давлат Сифат белгисини олиш учун курашмоқда.

Андижон мебелсозлари шу кунларда юксак унум билан ишлашяпти. Меҳнатда жасорат кўрсатишяпти. Ҳар бир ишчи ўз шахсий мажбуриятини тезроқ бажариш учун тинмай изланмоқда. Бу изланиш уларнинг «Совет Ўзбекистони» анкетаси саволларига берган жавобларида ўзининг ёрқин ифодасини топди. Яқинда корхона ишчилари ўртасида газета анкетаси тарқатилган эди. Биз 210 ишчидан анкета саволларига жавоб хатлари олдик. Улар ўз ҳис-туйғуларини, орзу-умидларини, таклиф ва мулоҳазаларини баён этишибди. Қуйида шу жавоблардан бир қисмини эътиборингизга ҳавола қилаётирмиз.

МУҚАДДАС ДАСТУР

Биринчи савол: КПСС XXIV съезди ва унинг қарорлари шахсан сизда қандай таассурот қолдирди? Сизни кимлар кўпроқ қизиқтирди ва тўлқинлантирди?

Муҳаммаджон ТУХТАМУРОДОВ, — бригада бошлиғи, коммунист:

— КПСС XXIV съезди биз учун муқаддас дастур, унда ёрқин истиқболни кўряпмиз. Съезддан кейин ҳар куни кечқурун оиламизда съезд материалларини ўқидик. Партия XXIV съезди материаллари оиламиз аъзоларида катта таассурот қолдирди.

Съезд қарорларидан илҳомланиб ўзим ҳам астойдил ишлаяпман. Бригадамиз аъзоларининг руҳлари ҳам жуда баланд. Ютуқларимиз чекки эмас. Яқинда фабрикамизда катта йиғин бўлди. Мен бошқараётган бригадани мақтаб, фабриканинг биринчи мукофотини беришди. Гарчи биз мукофот учун ишламаётган бўлсак ҳам меҳнатимизни қадрлашгани учун кўнглим тоғдек кўтарилди.

Фазлиддин ГУЛШАНОВ, — пресслаш цехининг ишчиси:

— Бир мен эмас, бутун коллективимиз партия XXIV съезди таассуротлари оғушида яшаяпти. Съезд ҳужжатларини завқ-шавқ билан ўрганмоқдамиз. Съездда партия ва халқнинг ўтган беш йиллиқда қилган жуда катта ишига юксак баҳо берилди ҳамда янги беш йиллик учун илмий жиҳатдан асосланган программа ишлаб чиқилди.

Мени кўпроқ мебель саноатининг эртаси қизиқтирди. Съезд бу соҳадаги вазифаларни алоҳида таъкидлаб ўтди. «Мебель ишлаб чиқаришда янги технология жараёнлари ва ғоят самарали материаллар кенг жорий этилсин», — дейилади съезд Директиваларида.

Фабрикамиз коллективи партия топшириғини бажаришга муносиб ҳисса қўшиш режаларини белгилади.

Анвар ШЕРБОЕВ, — бригада бошлиғи, коммунист:

— Партия XXIV съезди материаллари мени ҳаяжонга солди. Партиямизнинг халқнинг турмуш даражасини ошириш, экономикани мустаҳкамлаш тўғрисидаги режалари ғоят тўлқинлантиради, кишини. Беш йиллик мобайнида ишчи ва хизматчиларнинг минимал иш ҳақи ойига 70 сўмгача кўпайтирилади. Шунинг ўзи зиммамизга катта масъулият юклайди, Биз бу ғамхўрликка амалий иш билан жавоб берамиз. Хозир дастлабки ютуқларни қўлга киритдик. Фабрикамиз бўйича 6 ойлик план ортиғи билан бажарилди. Плондан ташқари бир неча минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Жавоблардан кўринриб турибдики, партия XXIV съезди оммани фикр-зикрини ифода этган, одамларнинг кўнглидаги масалаларга эътиборни қаратган. Шунинг учун у бугун акс-садо беряпти. Съезд ҳужжатлари ишчида ҳам, колхозчида ҳам, зиёлида ҳам зўр қизиқиш уйғотди. Каттаю-кичик съезд қарорлари асосида эртанги кун режасини тузиб олди.

МУСОБАҚА ТЎЛҚИНИ

Иккинчи савол: Сизнингча ўз участкангизда, цех ва корхонангизда тўқиз ийнчи беш йиллик планларини муддатидан олдин бажариш учун социалистик мусобақани қандай қилиб янада яхшироқ ташкил этиш мумкин?

Абдукарим СОЛИЕВ, — йиғув цехининг мастери, аълочи мебелчи:

— Мусобақани ютуқлар гарови дейишади. Рост гап. Бу тажрибадан маълум. Кишилар бир-бирлари билан мусобақалашиб ишлагандагина ютуқлар кўпаяди. Ҳақиқий мусобақа ишчини руҳлантиради, унга яхши кайфият бахш этади.

Фабрикамизда социалистик мусобақа яхши йўлга қўйилган. Корхона маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари учта мукофот таъсис этган. Кўп, сифатли маҳсулот ишлаб чиқаргач, меҳнат интизомини бузмаган, тежамкорликка қатъий риоя қилган цех ёки бригада биринчи мукофот (150 сўм) олади. Мусобақада иккинчи ўринни эгаллаган коллектив 75 сўм, учинчи ўринни эгаллаган коллектив эса 50 сўм мукофот олади. Гап пулда эмас. Ҳамма гап ишчиларнинг халол меҳнатини муносиб тақдирлаш устида, албатта.

Абдулҳай МИРЗАЕВ, — дурадгор, коммунистик меҳнат зарбдори:

— Кейинги йилларда социалистик мусобақанинг олий формаси — коммунистик меҳнат ҳаракати оммавийлашди. Фабрикамиз мебелсозлари ҳам коммунистчасига яшаш ва коммунистчасига ишлаш учун астойдил қурашмоқдалар. Бригадамизда 7 киши ишлайди, ҳаммаси забардаст, ишчан одамлар. Қиладиган ишимиз аниқ: кунига 100 та шкафнинг ён қисми, тепаси ва тагини тайёрлашимиз, шунча шкафни ёққа тураришимиз керак. Биз Собиржон Йўлдошев бригадаси билан мусобақалашиб, топшириқни ортиғи билан бажаришга эришяпмиз. Аниқроғи, ҳар куни 100 та ўрнига 130 та шкафни қўлдан чиқаряпмиз.

Усмон МАМАТАЛИЕВ — токарь, Ленин орденн кавалери:

— КПСС XXIV съездидан кейин фабрикамизда меҳнат кўтаринкилиги ўсди, ҳар бир ишчи шахсий мажбурият олиб, тобора меҳнат унумдорлигини кўтаришга эришяпти. Дурадгор Мусажон Содиқов, Уктамбек Юсупов каби пешқадамлар нормани сурункасига ошириб бажаряпти. Партия ва ҳукуматимиз Юсуповнинг меҳнатини муносиб тақдирлади. Яқинда Октябрь революцияси арфи билан мукофотлади. Буни мен ишга виждонан муносабатда бўлишнинг, мусобақалашиб ишлашнинг қадр топиши деб биламан.

ҚУВОНЧЛИ ЯКУНЛАР

Учинчи савол: Саккизинчи беш йилликка қандай ҳисса қўшдингиз?

Муҳтарам ХЎЖАЕВА, — ишчи, партия аъзолигига кандидат:

— Утган беш йилликда фабрикамиз илғорлар даврасидан жой олди. Планни бажармаган бирорта цех, бригада ва ишчи қолмади. Бизнинг бригадамиз ҳам беш йиллик планни муддатидан анча олдин бажарди. Мен ўзим шахсий мажбуриятимни 130 процентга етказиб адо этдим. Ҳамкасбларим Орифжон Маҳмудов, Зокир Каримов, Ҳосиятхон Ҳожибоевалар маҳсулотнинг сифатини яхшилаш соҳасида ғашаббус кўрсатдилар.

— Олимжон БЕКМИРЗАЕВ, — дурадгор:

— Шахсий беш йиллик планимни 4,5 йилда бажардим. Яқинда «Шавкатли меҳнати учун» медали билан тақдирландим.

Валентина БАЗАЙСКАЯ, — йиғув ва бўяш цехининг бошлиғи:

— Цехимиз коллективи ўтган беш йиллик планни тўрт ярим йилда бажарди, фабриканинг кўмма Қизил байроғи бизда. Янги беш йилликни ҳам яхши бошладик. Партия XXIV съезди қарорларидан илҳомланган цехимиз ишчилари 6 ойлик плондан ташқари бир неча минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарадилар.

Маҳамаджон РАҲИМОВ, — пресслаш цехининг бошлиғи:

— Беш йиллик планни цехимиз бўйича тўрт йил-у 5 ойда уддаладик. Плондан ташқари 90 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардик. Бу йилги планимиз ҳам чекки эмас. 6 ойлик планни ортиғи билан бажардик.

Хулоса: Анкетанинг бу саволига юздан ортиқ ишчи жавоб берган. Жавоблардан кўринриб турибдики, коллектив ўтган беш йиллик планни ва янги беш йилликнинг ярим йили учун белгиланган планни бажариш йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилган. Яхши тажриба орттирган.

ЗАРБДОР БЕШ ЙИЛЛИК

Тўртинчи савол: Тўқиз ийнчи беш йилликка қандай режалар тузди ингиз! Шахсий беш йиллик планингизни қанчада бажармоқчисиз! Нималар ҳисобига, қанақа резервларингиз бор! Меҳнат унумдорлигини бундан ҳам кўтара оласизми!

Ҳосил ҚУРБОНОВ, — пардозловчи, коммунист:

— Съезддан кейин ички имкониятларимизни кайта кўриб чиқдик. Мебель ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш тадбирларини белгиладик. Йигит кишига қирқ ҳунар оз, дегган нақл бор. Пардозлаш дастгоҳида ишлайман. Ҳозир бошқа станокларда ишлашни ҳам ўрганяпман. Бошқалар ҳам кўп ҳунар эгаси бўлишга интилмоқда. Бу, фабрикамизда меҳнат унумдорлигини кўтаришга ёрдам беради.

Бошқа резервларимиз ҳам бор. Иш вақтидан унумли фойдаланмоқчимиз. Бунинг учун керакли детални икки кун олдин тайёрлаб оламиз. Шундай қилинганда иш узлуксиз давом этади.

Раҳим АРСЛОНҚУЛОВ, — прессловчи:

— Мен шахсий беш йиллик планимни тўрт ярим йилда бажаришга аҳд қилдим. Бунинг учун барча шарт-шароит бор. Ун учинчи ойлик бўйича мўмай-мўмай мукофотлар олиб турибмиз. Партия XXIV съезди Директиваларида айтилишича, янги беш йилликда ойлигимиз яна ортади. Биз бу ғамхўрликка халол меҳнатимиз билан жавоб берамиз.

Латиф КАРИМОВ, — ишчи коммунист:

Мен шахсий беш йиллик планимни тўрт йилда бажариб бўламан. 1971 йил планини эса 7 ноябрга ча уддалайман. Тежамкорликка қатъий амал киламан. Нуқсонсиз маҳсулот ишлаб чиқараман.

Фабрикадаги ҳар бир ишчининг ўз режаси бор. Мақсад аниқ, вазифалар белгиланган. Уни кандай амалга ошириш йўллари ҳам ишчиларнинг ўзларида аён. Анкетанинг бу саволига берилган жавоблар шундай хулосе чиқаришга асос бўла олади.

ИШЧИНИНГ ТАШВИШЛАРИ

— Бешинчи савол: Қандай муаммоларни ҳал қилишда сизнингча корхонангиз амалий ёрдамга муҳтож!

Гарчи Андижон мебель фабрикаси узоқ йилларидан бери илғорлар даражасида юрса ҳам, бу ерда ҳали ҳал этилмаган муаммолар кўп.

Сўз Ҳабибулло АБДУРАЗЗОҚОВГА, — тайёрлов цехининг ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори.

— Иш қуролинг соз бўлса, машаққат оз бўлади. Фабрикамиздаги мавжуд пресслаш машиналари эскириб қолди. Уларни ҳар ойда бир марта ремонт қилишга мажбурмиз. Умри тугаб бораётган бу машиналарни ярим автомат пресслар билан алмаштириш вақти келди. Бизга боғлиқ бўлмаган яна бир муаммо шуки, фабрикамизда полиэфир лаки етишмайди. Агар у мўл бўлса меҳнат унумдорлигини 1,5 баравар ошириш мумкин. Шу масалани ҳал қилишда фабрикамиз амалий ёрдамга муҳтож.

Ўрмон УМРЗОҚОВ, — фабрика бухгалтери, коммунист:

— Утган беш йилликда фабрикамизни газлаштириш бошланган эди. Кувурлар ётқизилганига уч йил бўлди. Лекин газдан дарак йўқ. Биз бу ҳақда юқори ташкилотларга бир неча марта мурожаат қилдик, аммо, масала ҳал бўлмаяпти.

Қодиржон АКРОМОВ, — фабрика директори, Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери:

— Мамлакатимиздаги кўп заводлардан фанер оламиз. 1970 йилнинг IV кварталида Зеленодоск фанер заводидан, 1971 йилнинг биринчи кварталида эса Уфа заводидан фанер олдик. Бунинг учун хар бир завод билан шартнома тузишимиз керак. Завод билан алоқа боғлаб, фанерни олгунимизча орадан анча вақт ўтади. Агар фанерни мунтазам бир заводдан олсак иш осонлашади. Биз бу масалани кўп кўтардик. Бироқ «Узглавлесбумснабсбит» раҳбарлари арзимизга қулоқ солишмаяпти.

Юқори ташкилотларнинг раҳбарлари хусусан, «Узглавлесбумснабсбит» бошлиқлари мебелчиларнинг арз-додига етадилар, деган умиддамиз. Бу масалалар тезроқ ҳал этилса фабрика ишчилари меҳнат унумдорлигини янада оширадилар.

АНДИЖОН МЕБЕЛИНИНГ ДОВРУҒИ

Олтинчи савол: корхонангизда ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш даражаси шу кунинг талабига жавоб бера оладими! Уни яхшилаш имкониятлари ҳақида нима деволасиз!

Собиржон ЙЎЛДОШЕВ, — бригада бошлиғи:

Яқин-яқингача ҳам Андижонда мебель фабрикаси борлигини кўпчилик билмас эди. Чунки, фабрика маҳсулоти эл орасида шуҳрат қозонмаган эди. Андижон мебели магазинларда чанг босиб ётар эди. Ҳозир ундай эмас? Андижон мебелининг даврўғини эндиликда бутун республика билади. Маҳсулотимиз ҳаридоргир бўлиб қолди. Бу — ишлаб чиқаришни бошқариш яхшиланганлиги шарофатидир.

Фабрикамиз коллективи тўрт ой мобайнида плондан ташқари 87 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Меҳнат унумдорлиги планга нисбатан анча кўтарилди. Агар иш яхши ташкил этилмаганида бунга эришиб бўлармиди!

Маҳамаджон РАҲИМОВ, — пресловчи, коммунист:

— Фабрика остонасига қадам қўйганимга ўн йил бўлди. Шу йиллар мобайнида катта ўзгаришларнинг шоҳиди бўлдим. Фабрикамизнинг ишлаб чиқариш қуввати кескин ортди. Бу ишлаб чиқариш яхши ташкил этилганидан.

ҚУДРАТИМИЗ—МЕҲНАТДА

Еттинчи ва саккизинчи савол: инсон ўз умрининг энг яхши қисмини меҳнатда ўтказади. Сизнинг ишхонангизда кўнимсизликни тугатишга, иш шароитини яхшилашга қандай эътибор берилмоқда! Корхонангиз ишчиларининг турмуши, дам олиши, маишати қандай ташкил этилган! Ўз ишингиздан мамнунмисиз!

Неъмат ИСАНОВ, — дурадгор:

— Олти йилдан бери шу фабрикада ишлаймен. Баъзи ёшлар у корхонадан бу корхонага ўтиб юришни яхши кўришади. Улар одам бир жойда меҳнат қилиб, қадр топишини билишмасмикин?..

Уктамбек ОБИДОВ, — бригада бошлиғи, коммунист:

— Ун саккиз йилдан бери шу фабрикада ишлайман. 20—30 йил ишлаётганлар ҳам бор. Бунчалик узоқ ишлаб қолишимизнинг боиси шароитнинг яхшилигидан. Фабрикамизда ҳар куни ишчиларга бир маҳал бепул сут берилади. Медицина пункти бор. Янги ошхона битиш арафасида. Фабрикамизда ишчиларни уй-жой билан таъминлаш ,уларнинг фарзандларини боғча-яслиларга жойлаштириш яхши йўлга қўйилган. Буларнинг ҳаммаси қўнимсизликни тугатишга қаратилган тадбирлардир. Ҳурматингни ўрнига қўйган жойдан кимнинг кетгиси келади.

Қиссадан ҳисса: дарахт бир жойда кўкаради дейишади кўп ишчилар. Ҳақ гап бу. Бир жойда ўсган дарахтнинг сояси қалин, ҳосили мўл, тупи бақувват бўлади. Бир жойда узоқ ишлаган киши ҳам обрў, ҳам бахт топади. Ҳаёти мазмунли бўлади.

Андижон мебель фабрикаси ишчиларининг «Совет Ўзбекистони» анкетаси саволларига жавобларидан корхона коллективи партия XXIV съезди қарорларини амалга ошириш ва тўқиз ийнчи беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун астойдил бел боғлагаклиги очиқ-ойдин кўринриб турибди. Биз уларга, зафар ёр бўлсин деймиз.

УНВОНЛАР МУБОРАК

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЭНГ ЯХШИ ЛЕКТОР ВА ПРОПАГАНДИСТЛАРГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КУРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республика меҳнаткашлари орасида марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш борасида узоқ йил ва самарали ишлаганликлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин:

Аҳмедов Султон Исломович — Тошкент шаҳар партия комитетининг штатсиз лектори, рус тили ва адабиёти республика педагогика институти КПСС тарихи ва сиёсий иқтисод кафедрасининг мудири.

Бурнашев Латиф Жамолиддинович — Ўзбекистон Компартияси Андижон область комитети пропаганда ва агитация бўлимининг лектори.

Волчанинова Валентина Федоровна — Назарий семинар раҳбари, Тошкент тўқимачилик комбинатининг бош экономисти

Давҳанов Зулфиқор Сагитович — «Билим» жамияти Сурхондарё область ташкилотининг масъул секретари.

Ибодуллаев Карим — «Ўзсельхозтехника» бўлимида марксизм-ленинизм асослари мактабининг пропагандисти, Қашқадарё область Қарши районидаги Ойбек номли ўрта мактаб ўқитувчиси.

Ковдишев Владимир Васильевич — ВЛКСМ 20 йиллиги номли фабрикада марксизм-ленинизм асослари мактабининг пропагандисти, Ўзбекистон Компартияси Бухоро шаҳар комитети марксизм-ленинизм университетининг ўқитувчиси.

Маъруфов Маҳмуд — Ўзбекистон Компартияси Фарғона область ва шаҳар комитети сиёсий маориф уйининг мудири.

Пирниёзов Тожибой — Октябрь 40 йиллиги номли совхозда марксизм-ленинизм асослари мактабининг пропагандисти, Қорақалпоғистон АССР Чимбой районидаги В. И. Ленин номли ўрта мактаб директори.

Ражабов Зоҳид — «Боғизагон» совхозида марксизм-ленинизм асослари мактабининг пропагандисти, Самарқанд районидаги 63-ўрта мактабнинг илмий бўлим мудири.

Тагиров Қодир Розич — Қорахитой зона касалхонасида марксизм-ленинизм асослари мактабининг пропагандисти, Тошкент область Ўрта Чирчиқ район даволаш-санитария бирлашмасининг врачи.

Тетюшев Алексей Прокофьевич — Ўзбекистон Компартияси Қорақалпоғистон обкоми пропаганда ва агитация бўлимининг штатсиз лектори, пенсионер.

Ҳакимов Ҳамро — Ўзбекистон Компартияси Бухоро обкоми пропаганда ва агитация бўлимининг штатсиз лектори, Бухоро педагогика институти фалсафа кафедрасининг катта ўқитувчиси.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1971 йил, 25 июнь, Тошкент шаҳри.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми энг яхши ишлаган лекторлар ва пропагандистларнинг бир группасини республика меҳнаткашлари орасида марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш борасида кўп йил ва самарали ишлаганлиги учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотлади.

ТИНЧЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамияти бир юз икки мамлакатдаги жамоат ташкилотлари билан маҳкам алоқа боғлаган. Бу ташкилотнинг 24 июнда бўлиб утган пленумида КПСС XXIV съезди қарорлари муносабати билан унинг олдида турган вазифалар муҳокама қилинди.

Пленум чет мамлакатлар билан маданий алоқаларни янада ривожлантириш юзасидан жамият белгилаб чиққан тадбирларни маъқуллади. Бундай алоқалар халқлар ўртасида тинчлик ва дўстликни мустаҳкамлашга ёрдам беради. Планга мувофиқ Ўзбекистон ишчилари, колхозчилари ва зиёлиларининг бунёдкорлик меҳнати билан, съезд қарорлари республика олдида очиб берган кенг истиқболлар билан чет эллик дўстларимиз таништирилади.

(ЎзТАГ).

КОМПОЗИТОРЛАР КЕНГАШМОҚДАЛАР

Республика композиторлари ўз ижодий союзлари правлениесининг 23 июнда бўлиб ўтган пленумида КПСС XXIV съезди ҳамда Ўзбекистон Компартияси XVIII съездининг қарорларини бажариш юзасидан ўз олдиларида турган вазифаларни муҳокама қилдилар.

Союз правлениесининг раиси А. Ҳ. Жабборов доклад қилди.

Пленум республика композиторлари партияни, совет кишисининг яратувчилик меҳнатини шарафловчи янги катта асарлар билан Ватанни қувонтирадилар, деб ишонч билдирди. (ЎзТАГ).

ЭКОНОМИКА ВА ҲУҚУҚ

ЮРИСТ ВА ЭКОНОМИСТ ҲАМКОРЛИГИ

Иқтисодий реформанинг амалга оширилганлиги, корхоналар ҳуқуқларининг кенгайтирилганлиги сабабли шартнома муносабатларининг роли ошди, давлат ва хўжалик раҳбарлиги методлари мутасил такомиллаштирилиб борилмоқда. Шу сабабли халқ хўжалигида ҳуқуқ воситаларининг аҳамияти ортиб кетди. Юридик хизмат давлат, план, меҳнат интизомларини мустаҳкамлашга, қонунлар бузилишининг олдини олишга, давлат манфаатларини, корхона манфаатларини ҳимоя қилишни кучайтиришга даъват этилгандир.

КПСС XXIV съезди Директиваларида мамлакат экономикасини бошқаришни такомиллаштиришда ҳуқуқ воситаларининг ижобий роли таъкидланиб, хўжалик муносабатларида социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш зарурлиги ўқтириб ўтилган. Чунончи, Директиваларда хўжалик шартномаларининг ролини ва уларни бажариш учун масъулиятни ошириш, колхоз ва совхозларнинг тайёрлаш ва савдо ташкилотлари билан, шунингдек саноат корхоналари ва бирлашмалари билан шартнома муносабатларини ривожлантириш кўзда тутилган.

Экономика соҳасида белгиланган марраларни эгаллаш учун қишда ҳуқуқ воситаларидан фойдаланиш талаб қилинади. Бунинг учун эса, бизнингча, юристлар билан экономистларнинг ҳамкорлигини мустаҳкамлаш зарур. Бироқ хўжаликларнинг тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, ҳозирги вақтда экономистлар ўз ишларида ҳуқуқий воситалардан кам фойдаланмоқдалар. Бунинг сабаби шундаки, улар етарли юридик билимга эга эмаслар. Ўз навбатида юристлар ҳам етарли иқтисодий билимларга эга бўлмаганликлари учун ўз ишларини корхоналарнинг хўжалик фаолияти билан мустаҳкам боғлаб олиб бормаётирлар.

Сўнгги йилларда юристларнинг экономика фанини, иқтисодчиларнинг эса ҳуқуқ билимларини ўрганишлари юзасидан бирмунча иш қилинди. Иқтисодий ва юридик олий ўқув юртларида, факультетларда, малака ошириш институтларида махсус курслар очилди. Иқтисодий ва юридик нашрларда эса «Экономика ва ҳуқуқ», «Хўжалик ва ҳуқуқ» деган бўлимлар ташкил этилди. Юрист ва иқтисодчи олимлар тез-тез қўшма назарий конференциялар ўтказмоқдалар, хўжалик фаолиятига раҳбарликнинг турли форма ва методлари самарасини биргаликда ўрганмоқдалар.

Бундай самарали ҳамкорлик бизнинг республикамизда ҳам, масалан, Тошкент халқ хўжалиги институтида олиб борилмоқда. Бу ерда турли иқтисодий, ҳуқуқий проблемалар устида илмий тадқиқотлар ўтказилмоқда.

Бироқ бевосита ишлаб чиқаришда, саноат корхоналарида, колхоз ва совхозларда юристлар билан экономистларнинг ҳамкорлиги жуда каттэ аҳамиятга эгадир. Бундай ҳамкорлик юридик чоралар билан ҳал этилиши мумкин бўлган иқтисодий проблемаларни ўз вақтида аниқлаш ва ҳал этиш имконини беради.

«Таштекстильмаш» заводида экономистлар хўжалик шартномаларини тузиш, уларнинг бажарилишини контроль қилиш каби юридик орган составига киритилган, юристлар эса баланс комиссияларининг аъзоларидир, улар иқтисодий анализда иштирок этадилар. Бу ҳамкорлик оборот маблағларини тезлатиш, шартнома ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш мақсадида ҳуқуқий чораларни қўлланиш учун қулай шароит яратмоқда.

Шартнома ишларини мунтазам такомиллаштириб бориш заводга 3-4 йил ичидаёқ дебитор қарзларни етти баравар камайтириш, унумсиз чиқимларни тўрт баравар қисқартириш, юз минг сўмлаб зарарларнинг олдини олиш имконини берди.

Трактор йигув заводида, «Подъёмник», «Ташсельмаш» заводларида, Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги ва «Узколхозстрой»да, 153- қурилиш трестида экономика ишларини такомиллаштириш учун ҳуқуқий воситалардан самарали фойдаланилмоқда.

153- қурилиш трестининг юридик хизмати техник ва иқтисодий ходимлар билан мустаҳкам алоқа ўрнатиб, буюртмачилар томонидан йўл қўйилган қандай камчиликлар қурилиш ишларини бошлашга тўсқинлик қилишини ўз вақтида билиб олади. Бундай буюртмачиларга трест юристлари тегишли санкцияни қўллаб, улардан жарима ундириб оладилар, қурилиш ишларининг бажарилиши учун нормал шароит яратилишига эришадилар.

Лекин кўп ҳолларда раҳбарларнинг юридик билимлардан бехабарлиги, юридик маслаҳатчиларнинг йўқлиги ёки уларнинг пассивлиги оқибатида корхоналар катта зарар кўради. Витта мисол келтириб ўтайлик. Кўпчилик маиший хизмат кўрсатиш корхоналарида юридик маслаҳатчилар йўқ, хўжалик шартномалари тузилмайди, дебитор қарзлар ундириб олинмайди, шартномани бузувчиларга эса ҳеч қандай ҳуқуқий таъсир ўтказилмайди. Чунончи, 1970 йилда қурилиш ташкилотлари маиший хизмат корхоналари учун ишга туширилиши зарур бўлган бир қанча объектларни битказиш юзасидан олган мажбуриятларини бажармадилар. Амалдаги қонунга мувофиқ пудратчи ташкилотлар шартнома интизомини бузганликлари учун келтирган зарарларини тўлашлари керак. Лекин маиший хизмат корхоналари қурилиш ташкилотига бундай талаб қўймаганлар.

Яқинда Ўзбекистон ССР Маиший хизмат кўрсатиш министрлиги Юстиция министрлиги вакиллари ёрдами билан шу масалани ўрганиб чиқди ҳамда юридик бўлим ташкил этиш ва юридик ҳамда иқтисодий хизматни бир-бирига тўғри боғлаб олиб борилишини таъминлаш ҳақида қарор қабул қилди. Хомаки ҳисобларга кўра, министрлик бу тадбирларнинг амалга оширилишидан йилига камида 200 минг сўм фойда олади.

Енгил саноат, Пахта тозалаш саноати министрликлари системасида ҳам ҳуқуқий ишлар самарадорлигини ошириш чоралари кўрилмоқда. Бу министрликларда юристлар ва иқтисодчиларнинг биргаликда иш олиб боришларини таъминлаш учун тегишли ташкилий ишлар қилинмоқда. Республика Юстиция министрлиги ҳам ҳозир шу масалалар устида иш олиб бораяпти.

Халқ хўжалигида ҳуқуқ ишларини яхшилаш ҳар бир саноат корхонасида, қурилишда, колхоз ва совхозда, савдо, транспорт ва алоқа корхоналарида иқтисодий ва юридик ишларни оқилона мувофиқлаштириб боришга боғлиқдир.

Я. КОВАЛЕРЧУК,
юридик фанлар кандидати,
А. ГУРИН,
«Таштекстильмаш» заводи юридик бўлимининг бошлиғи.

«Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг чевари М. Пўлатова ҳалол меҳнати, топшириқларни ортиғи билан бажариши билан кўпчилик ўртасида обрў-эътибор қозонган. Пастдаги суратда эса Янгийўл шаҳридаги қандолатчилик-ачитқи фабрикасининг ачитқи цехи бошлиғи С. Ермошин, шу цех ишчиларидан К. Полвонов ва Ҳ. Тожибоевларни кўриб турибсиз. Улар фабрика коллективи ишига доимо муносиб ҳисса қўшиб келмоқдалар.

А. Тўраев фотолари.

АХБОРОТ

БУХОРО

ИБТИДОИ ЖАМОАЛАР ҚЎРГОНИ

Узбек археолог олимлари серқуёш Ўлкамиз халқларининг узоқ ўтмиши билан боғлиқ антиқа топилмани ўрганишга киришдилар. Улар Бухоро областининг Зирабулоқ қишлоғи яқинида текшириш ишлари олиб бориб, кутилмаганда ибтидоий жамоа даврига оид учта истиҳоматгоҳга дуч келдилар.

Бу қадимий қўрғоннинг баланд деворларидан тош даврида яшаган одамнинг кремнийдан ясалган қуроллари ҳам топилди. Текширишлар натижасида қўрғондан бир неча километр наридаги минерал сув чиқиб турган булоқ атрофида ўша давр кишиларининг яна бир манзилгоҳи борлиги аниқланди. Бу ерда турли иш қуроллари — тери ошлашда ишлатиладиган қирғич, турли асбоблар ясашда керак бўладиган тошлар борлиги маълум бўлди. Археолог олимларнинг бу топилмалари Урта Осиё территориясида яшаган ибтидоий одамларнинг тарихини ўрганишда қимматли маълумотлар бериши кўзда тутилаяпти.

ЛАЪЛИДА ДОҲИЙ СИММОСИ

Уста Салим Ҳамидовни бухороликлар жуда яхши танишади. Мисгар уста лаълига ишлов бериш санъатини болалигидан ўрганган. У, 45 йилдан буён ўзининг ўймакорлик касбини эъзозлаб келяпти. Салим ака 1935 йилда отаси билан бирга доҳийлар В. И. Ленин симмосини мис-лаълига ўйиб ишлаб, Москва, Париж, Лондон кўргазмаларида катта эътибор қозонган эди. Утган йили уста Москвадаги Марказий музей буюртмаси билан рассом О. Коровиннинг доҳийга бағишланган «Она» номли асарини каттагина лаълига зўр ихлос билан, нўқириб берди. Бундан ташқари унинг В. И. Ленин ва А. М. Горький, кўҳна шаҳар Самарқандниг 2500 йиллигига бағишланган 500 дан ортиқ ишлари республика ва Бутуниттифоқ кўргазмаларида шуҳрат топди.

Бир неча йилдирки Салим ака бадиий ҳунар мактаби очиб, ўз тажриба ва маҳоратини ёшларга ўргатмоқда. Ҳозиргача 40 га яқин йигит-қизлар ўймакорлик санъатини устоздан билиб олишди.

ТОШЛОҚДА ТОКЗОР

Тош босган ерда мевали боғ яратишни биринчи бўлиб Шофиркон районидаги Охунбобоев номли колхоз соҳибкорлари бошлаб хайрли иш қилишди. Унумсиз тошлоқда ҳам ҳосил олинишига кўзи етган миришкорлар янги беш йилликнинг дастлабки йилида Жилвон массивидаги 500 гектардан зиёдроқ ерга кучат экиб, парвариш қилишга киришдилар. Дастлабки ўзлаштирилган ерларда узумдан юқори ҳосил етиштирган боғбонлар бирмунча тажриба орттиришди. Энди, улар 1975 йил охиригача тошлоқ ерлардаги узумзорлар майдонини 1200 гектарга етказишга ҳаракат қилмоқдалар.

САМОЛЕТДАГИ ҚУЁНЛАР

Область хўжаликларида қуёнчиликни ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда. Бу ерда қуён гўшти ва териси тайёрлаш учун бошланган ҳаракат барча районларда кенг авж олдирилмоқда. Яқинда Қрим областидан махсус самолётда 1 минг бошдан кўпроқ қуёнлар келтирилди. Зотли қуёнлар янги ташкил қилинган фермаларга тақсимлаб берилди, улар меҳр билан парвариш қилинмоқда. Узунқулоқ «меҳмон»ларни маҳаллий иқлим шароитига мослаштириш тадбирлари кўрилмоқда.

ЯНГИ ШЕЪРЛАР

ОНА ЕР ВА ҚАЛАМ

Чиғит тушди... Она ер
Иситмоқда бағрида,
Мен ҳам илҳом куртагин
Илитаман қалбимда.
Гоҳ эгатлар қайдалар,
Гоҳ сув сўрар ташна ер,
Мен ҳам қалам учидан
Тўкадурмен реза тер.
Ниҳол унар... Она ер
Энтиккб тўлғонадир,
Шеир ҳам шеър машқида
Субҳи шом парвонадир.
Боди сабо тароқлар
Ғўзаларнинг баргини
Ҳижо санар бармоқлар,
Жуфтлаб назм бандини.
Бегона ўт бўзмагай
Ғўзаларнинг сафини,
Мен ҳам танлаб гизурман
Сўзларнинг садафини.
Она ер қалб тафтидан
Оппоқ пахта тутади,
Қалам қайноқ ҳиқларим
Қоғоз узра тўкади.
Пахта мисли олтиндай
Улчанур тарозида,
Аммо менинг шеъримдан
Билмам биров розими!

ДОСТОНИМ

Муҳаббатдан битилди янги достон,
Мунажжимга нур тутди яна осмон.
Янги юлдуз ишқи билан ёнар дил,
Бўстонимда очилди бир гурфа гул.
Меҳрим пешвоз яна саҳар паллага,
Қалам янги назм бошлар аллага,
Яна гуллар посбон каби сергакман,
Қуёшимни дил уфқимга ёргакладб.
Яна кўзлар хумор уйқу элитиб,
Мужгон-қаламида достоним битиб,
Сарлавҳасин қўйдим: «Азиз ўғлоним»,
Ҳар байтида муҳаббатим, туғёним.
Тонгнинг кумуш чойшабига ўрайман,
Қушлар, хониш бошлангиз, — деб сўрайман,
Оппоқ чойшаб мисли машқий дафтарим,
Аллам менинг баёз, шеърий хатларим.
Беланчакда ухлаб қолса асалим,
Қалам тутиб бошлайман тонг ғазалим.
Беланчакмас, гўё ернинг куррасин
Тебратурман, жами гўдак ухласин.
Осойишта тебранар бахт бешиги,
Боғлар аро кезар она қушиги:
Борлиқ иқбол ҳадя этар, сархушман,
Менга алла сўйлар боғларда қушлар.
Гуллар яproғига ёзай алламни,
Бир кун олар ўғлим мендан қаламни.
Тонглар... шеъринг ўти қалбда гулхандай,
Тонглар қуёш чиқар — ўғлим кулгандб.

Эътибор ОХУНОВА

ЎЗБЕКИСТОН ЯЛЛАСИ

Уйғотур ноз уйқудан офтобин даврон ялласи,
Жонга роҳат бахш этувчи нурли бўстон ялласи.
Муҳташам Тошкент мақомидан ҳузурланди қуёш,
Ой қулоғига ёқимли етди Сурхон ялласи.
Андижон шўх куйлади, Фарғона қилди замзама,
Ҳаммани ҳайратда қолдирди Наманган ялласи.
Ялла авжида Бухоро, Қашқадарё бўлди жўр,
Қорақалпоқ савтига Хоразм хушхон ялласи.
Эл башорат олди сирдарёлилар оҳангидан,
Етди Зуҳрога Самарқанду Зарафшон ялласи.
Эй, Ватан булбуллари, меҳру садоқат авжига
Жўр бўлиб оламга тўлган Узбекистон ялласи.
Бир эмас ҳар лаҳза минг марта тасаддуқ биз деди,
Бир-бирин шайдоси чин ёру қадрдон ялласи.
Ким қадам қўйса улуғ тўйхонага кирдик дегай,
Чунки мезбонга қўшилгай бунда меҳмон ялласи.
Чустиё ҳар бир ғазалга жисм ила жон бахш этар
Жону дилдан даврини қуйловчи жонон ялласи.

ЧУСТИЙ.

ОЛИМЛАР—СЪЕЗД ҚАРОРЛАРИНИНГ ПРОПАГАНДИСТЛАРИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси етакчи олимларининг катта бир группаси Қашқадарё областининг шаҳар ва қишлоқлари бўйлаб қилинган сафардан қайтиб келди. Уларнинг меҳнаткашлар ҳузурида ўқиган лекциялари КПСС XXIV съезди материалларини пропаганда қилишга бағишланди.

Китоб районида олимларнинг партия, совет активи билан учрашуви бўлиб ўтди. Республика Фанлар академиясининг президенти О. С. Содиқов ўз нутқини коммунизм қурилишида КПСС XXIV съездининг қарорлари асосида фаннинг ривожланишига ва унинг аҳамиятига бағишлади. Шаҳрисабз районидаги актив йиғилишида академиянинг вице президенти И. М. Мўминов Ўзбекистонда фаннинг ривожланиш истиқболлари тўғрисида гапириб берди. (ЎзТАГ).

Газетхонлар илтимосига кўра

ЯНА МУМИЁ ҲАҚИДА

Ҳурматли редакция!

Утган йили ўнг оёгим синиб, нўл азоб чекдим. Суякнинг тез битиб кетишига фойдаси тегар, деб, мумиёи асил билан даволаниб кўрдим. Орадан бир ҳафта ўтгач, негадир ўзимни ёмон сездим. Бунинг сабаби нима?

С. БАКИРОВ,
Тошкент область Оржоникидзе районн.

Қадим Шарқ халқлари синган суякларнинг тез битиб кетишида фақат табиблларнинг кўрсатмаларига амал қилган ҳолда тоза мумиёдан фойдаланганлар. Лекин ҳеч ким мумиёнинг киши организмига таъсир этиш механизмини ва унинг составини билолмаган. Мумиё ҳеч қандай лаборатория тадқиқотисиз қўлланила берилган.

1955 йилдан бошлаб Ўзбекистон травмотология ва ортопедия илмий-тадқиқот институтининг катта илмий ходими О. Шокиров мумиёнинг янги синган суякларнинг битишига таъсирини илмий жиҳатдан ўргана бошлади. Дастлаб, у ҳайвонларда, сўнгра эса беморларда тажриба ўтказиб кўрди. У ана шу изланишлар натижасида синган суякларнинг битишида мумиёнинг ижобий хусусиятини аниқлади. Лекин бу билан мумиё масаласи фан ва тиббиёт нуқтаи назаридан узил-кесил ҳал этилгани йўқ, албатта.

Умуман, мумиё даволаш воситаси сифатида омма ўртасида кўп шов-шувларга сабаб бўлган моддадир. Масалан, фақат кейинги икки йилнинг ўзида журнал ва газеталар саҳифасида мумиёга оид 10 дан ортиқ мақолалар эълон қилинди. Медицина соҳасида етарли маълумотга эга бўлмаган баъзи кишилар эса мумиёни «ҳаёт малҳами», «ҳамма дардга даво» деб атай бошладилар. Беморлар бу гапга учиб, сурункали касалликларни (қанд касали, шол, бел оғриги, нерв касаллиги, сил, рак, қон касалликлари) даволашда ҳам мумиёдан фойдаланишга тушишди. Мумиёдан фойдалансак бўладими? — деб бизга мурожаат қилувчилар ҳам кўпайди. Фақат кейинги икки йил ичида институтимиз маъмурияти номига 300 дан ортиқ кишидан илтимос мактублари келди. Ҳатто уларнинг орасида касалхона ва поликлиника шифокорлари имзо чеккан рецептлар ҳам бор. Хат муаллифлари у ёки бу мухбирнинг мақоласини пеш қилиб, биздан мумиё юборишни қатъий талаб қилишади. Бу хатларни кўз, қанд касали, сил, хафақон, рак, ошқозон, суяк, кўкрак безлари касалликлари, юрак порокларида, қоннинг зарарланиши, мия, бронхиал астма, бод, оёқ шиши, дудуқланиш ва бошқа касалликлар билан оғриган беморлар ёзишган.

Мумиёнинг апа шундай ноўрин, бир ёқлама, мақсадсиз тарғиб қилинишн натижасида тоғ мумиёни қидириб тонувчилар ва у билан чайқовчилик қилувчилар пайдо бўлиб қолди. Улар беморларни алдаб, кўзбўямачилик йўлига ўтиб олдилар. Масалан, 26 ёшли Г. исмли бемор институтимизга илтимос билан мурожаат қилди. Унинг айтишича қараганда, шахсий кишилардан сотиб олинган мумиёни бош оғригини қолдиради, деб ичган. Натижада у дармонсизланиб, тутқаноқ тутиб, ҳушини йўқотиш даражасига ҳам борган.

Ҳатто шифохона шароитида ҳам мумиё билан даволанаётган киши айрим ҳолларда ўзини ёмон ҳис қилиши мумкин. Масалан, институтимизга 47 ёшдаги Б исмли бемор қабул қилинди. Унга синган суякларининг тез битиб кетиши учун мумиё бериш тавсия этилди. Орадан бир ҳафта ўтгач, бемор ўз баданида гудда-гудда қичиш пайдо бўлганидан, юзи ва кўзқовоқлари салқиганидан, дили ўйнаб кетаётганидан шикоят қила бошлади. Шундан кейин унга мумиё бериш ман этилди.

Маълумки, ҳақиқий — асил мумиё синган суякларнинг битишига яхши ёрдам беради. Бу ҳаётда исботланган ҳақиқат, лекин даволаш воситаси сифатида фармакология комитети томонидан қабул қилинмаган. Демак, шундай экан, умуман, медицина ходимлари томонидан беморлар учун мумиёга рецепт ёзиш, шунингдек, уни универсал даволаш препарати сифатида газета ва журналлар саҳифаларида, радио ва телевидение орқали пропаганда қилаверишдан фойда чиқмайди. Биринчи галда геология, соғлиқни сақлаш, химия муассасалари ва бошқа тегишли ташкилотлар биргаликда мумиё манбаини аниқлашлари, ундан фойдаланишни марказлаштиришлари ҳамда мумиёнинг киши организмига таъсирини ва химиявий таркибини тадқиқ қилиш билан изчил шуғулланишлари зарур.

Мумиёдан амалий медицинада фойдаланиш учун, энг аввало, унинг турли органларга таъсирини тажрибада синаб кўриш лозим. Бундан ташқари, бу даволаш воситасидан фойдаланиш усуллари ва қўлланиш миқдорини белгилаш керак. Ана шундай принципиал, ташкилий ва чуқур илмий ишлардан кейингина уни дори-дармон сифатида СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг фармакология комитети тасдиқига тавсия этиш керак. Ижобий натижалар қўлга киритилгандан кейингина мумиёи асилдан кенг фойдаланиш мумкин.

Н. ШОМАТОВ,
Ўзбекистон травматология ва ортопедия илмий-тадқиқот институтининг директори, профессор.

ВРАЧЛАР АТТЕСТАЦИЯСИ

Ўзбекистонда ҳар етти врачнинг бири биринчи категорияли мутахассис номига, ҳар ўттиз врачдан бири эса олий категориядаги мутахассис номига сазовор бўлди. Республика Соғлиқни сақлаш министрлиги ҳузуридаги марказий аттестация комиссияси билан область ва шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимлари ҳузуридаги шундай комиссиялар ўз ишларини тугатиб, яна саккиз юз мутахассисга энг яхши врач деган унвон берди. Бу йил биринчи марта иккинчи категорияли врач унвони жорий этилди. Республика Соғлиқни сақлаш министрлигидан ЎзТАГ мухбирига маълум қилишларича, аттестация ўтказилиши медиклар билимини оширишга, медиклар ҳозирги медицина фани ютуқларидан фойдалана билишларига ёрдам беради. Аттестациядан ўтказиладиган врач олдин маҳаллий медицина муассасаларида, Тошкентдаги ёки Москва ва Ленинграддаги врачлар малакасини ошириш марказий институтларида малака ошириш курсини ўтади.

Фан ва техника янгиликлари

ЎТ ВОСИТАСИДА ҚАЗИБ ОЛИНГАН ОЛТИН

Қозоғистон политехника институтидаги тоғ жинсларини емириш янги методлари лабораториясининг бир группа олимлари автомат тарзда дистанцион бошқариладиган агрегат яратдилар. Шахтада одам бўлмагани ҳолда бу агрегат диаметри беш сантиметрдан бир метргача борадиган тилла қатламларини қазийди. Механизм юксак унум ва тежам билан ишлайди.

Термик горелка ўти тошга шу қадар шитоб билан урилади, тош 300 даражага қадар қизиб улгуради. Бу пайтда тиллари тош эримай, «уқаланади» ва майда-майда бўлиб кетади.

Ишлаб чиқариш синовларидан маълум бўлдики, қазиб олинган рудадаги ярақсиз жинс миқдорини камайтириш ҳисобининг ўзидангина шахтадаги ҳар бир блокни қазишда 40 минг сўмгача пул тежаш мумкин экан. Шу билан бирга рудадаги металл (олтин) миқдори 60 процентга қадар кўпаяди.

ЭЛЬБОР—ТОКАРНИНГ КЎМАКЧИСИ

Ленинграддаги «Ильич» абразив заводининг коллективи эльборда ясалган аниқ асбоб қўлланиладиган доирани кенгайтирди. Эндиликда бу сунъий материалдан токарлик кескилари тайёрланади. Эльбор қаттиқ қотишмадан ясалган кескига қараганда икки баравар кўпга чидайди.

(ТАСС).

МАШИНАЛАР ТИЛГА КИРДИ

ФЕЛЬЕТОН

Кибернетика мўъжизалари, «ақлли» машиналар ҳақида кўп нарса эшитганмиз. Лекин машиналарнинг тилга киргаилиги ва сўзлагаилигини ҳали эшитмадик. Шунга ҳам шукур. Бордию, машиналар сўзлай олсачи? Ғаройиб томошаларнинг гувоҳи бўлардик. Баъзи бир қайсар, табиати инжиқ машиналар одамга тил тегизиб, даъвогар бўлса-чи?

Қишлоқ хўжалик машиналари тилга кирди, деб фараз қилайлик. Қўрқманг, бу — фараз. Авайлаб сақланган, ардоқланган машина — ғамхўр хўжайинга мамнуният ва ташаккур изҳор қиларди. Қаровсиз қолган механизмнинг фиғони фалакка чиқиб, эгалари дастидан дод деворарди. Ким билсин, ишни ҳам қўйиб, аллақаерларга шикоятга югурармиди!

Келинг, ўзимизни тилга кирган машиналар даврасида деб тасаввур қилайлик. Яъни, Қўшкўпир районидаги Калинин номли колхозимиз. Жамоат жам: пахта териш машиналари, чопиқ ва ҳайдов тракторлари, хилма-хил механизмлар яқинйирақдан бир жойга тўпланишган. Бири чанга беланган. Бири аккумуляторидан ёки бошқа қисмларидан ажралган. Чекароқда занглаган бороналар, тирков асбоблари бошларини қуйи солишган.

— Механикнинг ҳовлиси ёнидан бу ерга аранг етиб келдим, — сўз бошлайди тўрт қаторли «Ўзбекистон» агрегати, очиқ майдонда эгасиз мол каби қадрсизланиб ётибман. Бошқа машиналар ҳам ҳар кимнинг ҳовлиси қошида чанг босиб ва занглаб, азоб чекяпти. Баъзисига қуш уя солса, баъзиси бирор аъзосидан жудо, афтода бўлган. 24 та ҳамкасбим, яъни терим машинаси номидан гаражни тезроқ битиришни талаб қиламан.

Чопиқ трактори минбарга чиқди:

— Сонимизни сўрасангиз, 66 тамиз. 25 та ҳайдов тракторимиз бизга оғайни. Бизлар ҳам тракторчиларнинг уйларида, дуч келган ерда сақланяпмиз. Қаровсизлик, хўжасизлик жонимизга тегди. Гараж ишга тушмаса, бу ҳолда биз ишдан чиқишимиз ҳеч гапмас...

Тирков асбоблари ҳам дардҳасратларини ўртага тўкишди. Колхоз инженери Қўзи Ортиқовнинг боқи-бегамлиги ҳақида гап кўп бўлди. Калтакнинг бир учи колхоз раиси Отабой Собировга ҳам тегаёзди. Асосий танқид гаражни 1966 йилда қурабошлаган ва ҳануз битирмаган Қўшкўпир район колхозлараро қурилиш бошқармаси раҳбарлари, айниқса бошқарма бошлиғи Қозоқ Қаландаров номига қаратилган. Дарҳақиқат, колхозда маблағ етарли, бироқ объектда ишлар ўлда-жўлда. Буни қарангки, беш йил ичида гаражнинг девори тикланибди, холос.

Машиналар ўзаро тил бириктириб, қурилиш бошқармаси бошлиғи Қаландаров олдига қатъий талаб қўйишди: гараж тезда битказилсин! Баж-корсонлар инобатга олинмайдиган бўлди.

Машиналар тилга киргани фараз бўлса-да, гараж ҳақидаги талаб юз фойиз ўринли. Техниканинг қадрига етиш, уни кўз қорачиғидек сақлаш лозим.

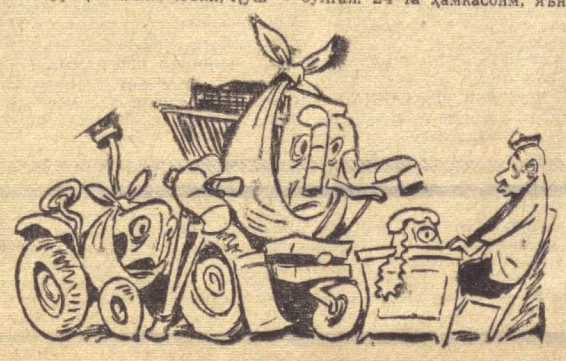

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Шўрлиқ мамлакатларда

ИҒВОГАРЛАР ТИНЧИМАЁТИР

НЬЮ-ЙОРК, 24 июнь. (ТАСС). «Яҳудийларни ҳимоя қилиш» иттифоқидаги безори ғазандалар мудҳиш душманчилик ишларини қилаётганликлари муносабати билан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги СССРнинг доимий вакили Я. А. Малик АҚШнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги вакили Ж. Бушга кескин норозилик билдирди. СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги доимий вакилининг Нью-Йорк яқинидаги Кленковда бўлган резиденцияси дарвозаси олдига сионистлар соат механизми ўрнатилган бомбани кўмиб қўйганлар. Бу бомба топиб олинди ва полиция ёрдами билан зарарсизлантирилди.

Сионист ташкилотларнинг аъзолари 22 июнда Кленковда советларга қарши қабиҳ ҳуруж ташкил этдилар. Шу билан бир вақтда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги СССР ваколатхонасига «Совет одамларидан ўч оламиз», деб таҳдид қилиб телефон қоқишлар кўпайиб кетди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги СССР доимий вакилининг резиденцияси олдида бомба портлатиш планлаштириб қўйилганлиги ҳам, сионистларнинг Нью-Йоркдаги совет кишиларига қарши антисовет ҳуружларни кучайтириб юборганликлари ҳам гитлерчилар Германияси Совет Иттифоқига хоинларча ҳужум қилган куннинг 30 йиллиги кунига тўғри келтирилганлиги эътиборни жалб қилмоқда. Мана шу душманларча қилинаётган иғвогарликларнинг ташкилотчилари ўзларининг шу ҳаракатлари билан одамхўрлик, экспансионизм ва агрессия руҳи билан суғорилган сионистлар ва фашистлар идеологиясининг умумийлигини беҳтиёр таъкидладилар.

Совет ваколатхонаси Совет Иттифоқи ваколатхонасига ва унинг ходимларига қарши қилинаётган душманчилик ҳаракатларининг ва иғвогарликларнинг олдини олмоқ учун АҚШ маъмурлари дарҳол чора кўрсинлар, деб талаб қилди.

РУМИНИЯ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МХРДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

УЛАН-БАТОР, 24 июнь. (ТАСС). Руминия Социалистик Республикасининг Руминия Коммунистик партиясининг Бош секретари, РСР Давлат Кенгашининг Раиси Н. Чаушеску бошчилигида расмий визит билан бу ерда меҳмон бўлиб турган партия-ҳукумат делегацияси бугун Улан-Батордан ватанига учиб кетди.

Аэродромда делегацияни Монголия Халқ Революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, МХР Министрлар Советининг Раиси Ю. Цеденбал ҳамда МХРП ва МХР ҳукуматининг бошқа раҳбарлари, шунингдек, Улан-Батордаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари кузатиб қолдилар.

ХИТОЙ—АҚШ МУНОСАБАТЛАРИГА ДОИР

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Чжоу Энь-лайнинг Америка журналистлари билан учрашуви тўғрисида «Нью-Йорк таймс» газетаси ўз мухбирининг Пекиндан юборган хабарини босиб чиқарди.

Мухбирининг ёзишига қараганда, Чжоу Энь-лай Совет ҳукуматининг ядро қуролига эга бўлган беш давлат конференциясини чақириш тўғрисидаги таклифини ХХР ҳукумати олганлигини ва ҳукумат бу таклифни муҳокама қилажагини айтган.

Чжоу Энь-лай Хитой — Америка муносабатлари тўғрисида гапириб, «Қўшма Штатлар Тайвань атрофида қурган хавфсизлик қалқони Хитой билан АҚШ ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатиш йўлига асосий тўғаноқ солиб турибди», деган.

«Нью-Йорк таймс» газетасининг ёзишича, Хитой билан АҚШ ўртасидаги ўзаро алоқалар доимо кенгайиб бораги ва бунинг қанчалик тез содир бўлиши ҳар иккала томонинг куч-ғайратларига боғлиқ бўлади, деб ишонч билдирди Чжоу Энь-лай.

У, Хитой ҳукумати Америка бизнесменларининг Гуанчжоудаги савдо ярмаркасида қатнашиш тўғрисидаги таклифини ҳозир қараб чиқмоқда, деган гапни ҳам айтган.

ХЬЮСТОНДА КЕНГАШ

НЬЮ-ЙОРК, 24 июнь. (ТАСС). СССР Фанлар академияси билан АҚШнинг аэронавтика ва космик фазони тадқиқ қилиш миллий бошқармаси (НАСА) ўртасидаги келишувга мувофиқ, Совет ва Америка мутахассисларининг Хьюстон шаҳрида (Техас штати) кенгаши ўтказилмоқда.

Совет ва Америка космик кемаларини ва станцияларини туташтириш системаларини бир-бирига мослаш проблемаларини муҳокама қилишга бағишланган шу кенгашдаги совет делегацияси-га космик фазони тадқиқ қилиш ва ундан фойдаланиш соҳасида халқаро ҳамкорлик совети — «Интеркосмос»нинг раиси академик Б. Н. Петров бошчилик қилмоқда. Америка делегациясига учувчи бошқарадиган космик кемалар яратиш марказининг директори доктор Роберт Гилрут бошчилик қилмоқда.

Кенгашда туташтиришни мослаштиришга доир техникавий талабларнинг лойиҳалари муҳокама қилинмоқда. Туташтиришнинг мослаштирилган системаларини яратиш келгусида фалокатга учраб қолган ёки ёрдамга муҳтож бўлган космик кемалар ва станциялар экипажларининг бир-бирларига ёрдам кўрсатишларига имкон беради.

Кенгаш ишчанлик вазиятида ўтмоқда.

Совет мутахассисларининг марказдаги баъзи қурилмалар билан танишиб чиқишларига имконият бериб кўйилди.

В. БРАНДТНИНГ ҲАЙТГАНЛАРИ

БОННН, 24 июнь. (ТАСС). Германия Федератив Республикасининг канцлери В. Брандт Ғарбий Германиядаги «Ди цайт» газетасининг мухбири билан қилган суҳбатида Марказий Европадаги қуролли кучларни ва қурол-яроғларни ўзаро қисқартириш тўғрисида Шарқ билан Ғарб ўртасидаги музокараларнинг ижобий натиҳаларга эришишидан Германия Федератив Республикаси манфаатдор эканлигини уқтириб ўтди. «Бундай ижобий натижалар, — деди у, хавфсизликни таъминлаш соҳасидаги бизнинг манфаатларимизга ҳам мос бўлур эди, — чунки Марказий Европадаги қуролли кучлар ва қурол-яроғларнинг қисқартирилиши, табиийдирки ҳарбий можаролар келиб чиқиш хавфини камайтирган бўлур эди». Брандтнинг айтишича қараганда бу масала устида музокараларни шу йилнинг ўзидаёқ бошлаб юбориш мумкин. Сўнгра канцлер, бундай музокаралар «бошқа қийин масалаларни муҳокама қилишга» ҳам ёрдам берган бўлур эди, деб уқтириб ўтди.

АҚШ. Американинг прогрессив жамоатчилиги Анжела Дэвис ва барча сиёсий маҳбусларнинг озод этилишини талаб қилмоқда. Суратда: негрларнинг инсоний ҳуқуқлари тан олинишини талаб қилиб кўчага чиққан намойишчилар. Камера Пресс—ТАСС фотоси.

26 ИЮНЬ — ЖАНУБИЙ АФРИКА ОЗОДЛИГИ КУНИ

ЕЛКАДОШЛАР

Ирқчи Жанубий Африка Республикасидан Канадага қочиб келаётган африкаликлар сони йилдан-йилга ошиб бормоқда. Бу кишиларнинг тана ранги ҳам, сиёсий дунёқараши ҳам бошқа-бошқа. Улар ўз ватанларини турли сабабларга кўра ташлаб кетмоқдалар. Аммо, энг муҳим сабаблардан бири — мамлакатда ирқий камситишнинг ҳаддан ташқари авж олганлигидир. Сиёсий эмигрантларнинг кўпчилиги Жанубий Африкада кураш олиб бораётган Африка миллий конгресси (АМК)нинг аъзоларидир. Булар қамоқ ва Верстерсайд турмасининг қийноқ хоналаридан бир амаллаб қутулган ва ўз ватанларининг озодлиги учун курашни давом эттиришга қарор берган кишилардир. Апартеидга қарши Канада ҳаракати улар билан фаол ҳамкорлик қилмоқда. Бу ҳаракат 1960 йилда апартеидга қарши норозилик билдирган намойишчилар Жанубий Африканинг Шарпевилл шаҳрида ўққа тутилгандан кейинок тузилган эди. Бу ҳаракат Канададаги прогрессив ташкилотлар, шу жумладан компартия томонидан қўллаб-қувватланмоқда.

Шарпевиллдаги қонли ўч олишнинг йиллиги нишонланадиган 21 март куни ва Жанубий Африканинг озодлиги учун кураш куни бўлган 26 июнда Канадада митинг ва намойишлар, кўргазма ва бошқа тадбирлар ўтказилади. Бултур бу ерда Шарпевиллдаги воқеаларга бағишлаб ўтказилган кўргазма катта муваффақият қозонди. Унда кинофильмлар, фотосуратлар намойиш қилинди.

Бу йил қонли ўч олиш йиллигида Англия ваколатхонаси олдида Англиянинг Жанубий Африка Республикасига қурол етказиб беришига қарши норозилик намойиши ўтказилди. Намойиш давомида актерлар бундан ўн бир йил муқаддам Шарпевилда содир бўлган воқеани акс эттирувчи саҳналар кўрсатишди. ЖАРга инглиз қуроли етказиб беришга қарши митинг ҳам ўтказилди. Унда Канаданинг таниқли олимлари, арбоблари, касаба союз ва черков вакиллари иштирок этдилар.

Африка миллий конгрессининг активистлари Жанубий Африкадаги аҳволни тушунтириш борасида катта ишлар қилишяпти. АМКнинг маҳаллий комитетлари конгресс материалларини тарқатмоқдалар, кичик ҳажмдаги «Анти-апартеид ньюс» газетасини чиқармоқдалар. ЖАР халқларининг кураши ҳақида ҳикоя қилувчи адабиётлар тарқатилмоқда. Кўпгина ўқув юртларида митинглар ўтказилаётир.

Лекин буларнинг ҳаммаси учун пул керак. Жанубий африкалик эмигрантлар ҳар бир цент пулни топиш учун тинимсиз ишлайдилар, пуллик кечалар уюштирадилар, дўстларига мурожаат қилишади.

Африка миллий конгрессининг Канададаги активистлари ўз ватанларидаги кураш жабҳасини бирор дақиқа ҳам эсдан чиқармайдилар. Улар ЖАРдаги озодлик қурашчиларига моддий ёрдам кўрсатмоқдалар, турли йўллар билан пул, дори-дармон, бошқа зарур нарсаларни юбориб туришибди.

Канадада Жанубий Африка озодлиги учун қурашувчилар билан бирдамлик ҳаракати тобора кенг қулоч ёймоқда. Бундай ҳаракатлар дунёнинг кўпгина мамлакатларида ташкил этилмоқда. Бу эса ЖАРда яширин суратда иш олиб бораётган озодлик курашчиларига катта ёрдамдир.

Жон БЕЛЛ,
Канада журналисти, [АПН].

ҲАР ТЎҒРИДА

ҚИММАТГА ТУШГАН ҒАЛАБА

Американинг Блунстаун шаҳрида бўлиб ўтган мотокроссда ҳайдовчи Билл Шарп маррага бир неча метр қолганда мотоциклдан учиб кетди. Лекин барибир уни ғолиб деб тан олишди. «Мотокроссда Билл Шарп ғолиб чиқди, — деб ёзди газеталар, — у финиш лентасини мотоциклдан бир неча метр олдин узиб ўтди. Ғолиб дарҳол касалхонага ётқизилди».

МОСЛАШДИ

Маълумки, буқаламун (хамелеон) атрофдаги шароитга мослашишда устаси фаранг. Лекин шу вақтгача унинг фақат тусини ўзгартиришигина маълум эди. Калифорниянинг ҳайвонот боғидаги Шелдон деган буқаламун бўлса сайрга соябонсиз чиқмайди. Чунки унинг атрофида сайр қилиб юрган кишилар соябонларини қўлларидан қўймайдилар. Шунинг учун буқаламун қўлига ўйинчоқ соябон тушди дегунча, ёпиниб сайрга чиқади.

ФОИДАНИ КЎЗЛАБ

Дейтроитдаги йирик фирмалардан бири маъмурий маблағларни тежаш бўйича энг яхши таклиф учун конкурс эълон қилди. Бунинг учун дирекция кенгаши 100 доллар миқдорида мукофот ажратди.

Уни мукофотга ажратилган пулни 10 долларга камайтиришни таклиф этган хизматчи олди.

УЛКАН ТУРП

Кюсю оролидаги Кагосим вилоятининг фермаларидан бирида энг катта турп етиштирилди. Умуман Японияда турплар катталиги билан машҳур. Лекин буниси ҳаммасидан ўзиб кетди. Унинг оғирлиги 20 килограмм.

СПОРТ

МУСОБАҚАЛАР, ВОҚЕАЛАР, БЕЛЛАШУВЛАР

МЕҲНАТЧИЛАР ҒАЛАБАСИ

Қардош Қозоғистоннинг пойтахти Олмаотада сувга сакраш бўйича ўсмирлар ва қизлар ўртасида Бутуниттифоқ зонал мусобақалари ўтказилди. Қизғин спорт курашига айланган мусобақада Ўрта Осиё ва Қозоғистоннинг ёш сувга сакраш усталари ўзаро беллашдилар. Мусобақада биринчиликни майдон эгалари — олмаоталик спортчилар олдилар. Беллашувда иштирок этган Тошкентнинг «Меҳнат» командаси гарчи иккинчи ўринни эгаллаган бўлса-да, ўзига хос ғалабани қўлга киритди. Чунки, меҳнатчилар мусобақа шартига кўра 1-2 ўринларни олганлар қатори финалда иштирок этадилар. Ҳал қилувчи бу мусобақа 13-18 июль кунлари Волгоград шаҳрида ўтказилади.

БИРИНЧИЛИК МАЙДОН ЭГАЛАРИДА

Фарғонада «Меҳнат» спорт жамияти марказий Совети биринчилиги учун ўтказилган баскетболчилар мусобақаси ниҳоясига етди. Биринчилик учун курашда жами 14 команда ўзаро куч синашди. Мазкур командалар ўртасида кучлиларнинг кучлиси бўлиб, фахрий шоҳсупанинг юқорисига кўтарилиш эркакларда ва аёллар ўртасида ҳам майдон эгалари — фарғоналик баскетболчиларга насиб этди. Иккинчи ўринни эса тошкентликлар олишди. Учинчи ўринни самарқандлик қизлар билан Тошкент областининг эркаклар командаси эгалладилар.

МАСТЕРЛИК УНВОНЛАРИ МУБОРАК

Спортда эришган юқори кўрсаткичлари учун республикамизнинг 12 йигит-қизига СССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитети «СССР спорт мастери» деган фахрий унвони берди. Улар орасида қўл тўпи усталари А. Демченко, Ю. Кахман, В. Поршенко, чарм қўлқоп соҳиблари Н. Ғуломов, Ш. Мухтаруллин, қиличбоз С. Рўзиев, спорт гимнастикачиси Б. Шевченко ва бошқалар бор.

Тошкентнинг «Автомобилист» волейбол командаси аъзоси Вера Дуюнова (Галушко)га халқаро классли СССР спорт мастери унвони берилди. Республикамизда физкультура ва спортни ривожлантиришдаги кўп йиллик меҳнатлари учун Чирчиқдаги футбол бўйича болалар спорт мактаби директори А. Григорянц «Физкультура аълочиси» нишондори бўлди.

СУЗИШДАН БЕШ РЕКОРД

Сузиш бўйича республикамиз пойтахти биринчилиги учун ўтказилган мусобақалар тугади. Ёш сузувчилар кураши давомида республиканинг беш рекорди ўрнатилди. Спорт мастери Сергей Гаранин бир йўла икки рекорд натижани қўлга киритди. Моҳир локомотивчи 400 метрга эркин усулда сузиб, жами 4 минуту 28,5 секунд вақт сарфлаган бўлса, 1500 метрли маррага 17 минуту 44,4 секундда етиб келолди. Худди шундай усулда сузган спартакчи Раиса Йўлдошева 800 метрли масофани бор-йўғи 10 минуту 35,2 секундда босиб ўтди. Мусобақада чалқанчасига сузган Индира Абдулова («Меҳнат») муҳлисларни ғайратда қолдирди. Чаққон қизча 200 метрга берилган сузишда тенгдошларидан ўза олди ва энг яхши— 2 минуту 38,3 секундлик натижани қўлга киритишга муваффақ бўлди. Бешинчи рекорд натижани армиячи спортчи Фариф Гайсин кўрсатди. Чаққон сузувчи 400 метрга мураккаб усулда чапдастлик билан ҳаракат қилиб, маррага биринчи бўлиб келди.

Ўзбекистоннинг бешта янги рекордини ўрнатишга муваффақ бўлганлар энди республиканинг шахсий биринчилигида иштирок этиш учун тайёргарлик кўрадилар.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА МАВСУМНИНГ ЕПИЛИШИ ОЛДИДАН
26 ИЮНЬ КЕЧ СОАТ 8 ДА
М. Шайхзода

«Мирзо Улуғбек»

3 пардали фожиа.
27 ИЮНЬ КЕЧ СОАТ 8 ДА
Э. Воҳидов.

«Олтин девор»

3 пардали комедия.
АСОСИЙ РОЛЛАРДА:
Узбекистон ССР халқ артистлари: Ғ. АЪЗАМОВ, Ш. ҚАЮМОВ С. КАРИМОВА, Х. НАРИМОНОВ, З. САДРИЕВА, Т. СУЛТОНОВА, С. ОЛИМОВ, С. ТАБИБУЛЛАЕВ, А. ТУРДИЕВ, Ж. ТОЖИЕВ, М. УМАРХУЖАЕВ, О. ҲАСАНОВ;
Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Т. АЗИЗОВ, Р. ИБРОҲИМОВА, П. САИДКОСИМОВ, Т. ТОЖИЕВ, Т. ХОНТУРАЕВ, О. ЮНУСОВ, Х. ЮНУСОВ ва бошқалар қатнашадилар.
Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.
Касса эрталаб соат 10 дан ишлайди.

ТЕАТР

НАВОИ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 26/VI да **Лайли ва Мажнун**, 27/VI да **Семурғ** (кундузи), **Опера ва балет санъати ёш талантларининг кечаси** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/VI да **Мирзо Улуғбек**, 27/VI да **Олтин девор**.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА
Асосий зарба (2 серия)— САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 11 ярим, 2, 4 ярим, кеч 7 ва 9.15 минутда).
Шер ҳамлага ҳозирланмоқда — «ЧАЙКА», НАВОИ номли (кундуз ва кечқурун).
Тунги смена — «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).
Чегарада отилган ўқ — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ИЙЛЛИГИ (кундуз соат 11, 5 ярим да), «КУКЧА» (кундуз соат 5 ярим да).
Осмоннинг бир бўлаги — «МОСКВА» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).
Сайҳа (2 серия, кундуз соат 12 ва 3 да), **Утни ўзимга қаратаман** (кеч соат 8.45 минутда): — «КУКЧА».
Том Жонс (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

«Узбекконцерт»
ГОРЬКИЙ НОМЛИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА
(ёзги театр)
26, 27 ИЮНЬ КЕЧ СОАТ 8 ДА
ҚОЗОҒИСТОН «САЛОМ» ЭСТРАДА АНСАМБЛИНИНГ ҲАЙРЛАШУВ ГАСТРОЛЛАРИ
Таниқли Қозоғистон эстрада артистлари иштирокида икки бўлимдан иборат катта янги программа.
Билетлар ҳар куни кундуз соат 2 дан бошлаб боғнинг ёзги театр кассасида сотилади.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
26, 27 ИЮНЬ КЕЧ СОАТ 7 ДА
СССР биринчилиги учун олий лига «А» классининг «ҚАЙРАТ» (Олмаота) — «ПАХТАКОР» (Тошкент) командалари ўртасида
ФУТБОЛ

Узбекистон ССР Олий суди коллективи Узбекистон ССР прокурори К. Р. Рузметовга укаси
Зарип РУЗМЕТОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чукур таъзия изҳор қилади.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

28 июнь, Душанба

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 — МОСКВА. 17.35 — **Тўрт таниқли ва ит** (бадиий фильм). 18.30 — Телеочерк. 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.05 — Ахборот. 19.20 — Совет Армияси жангчилари учун кўрсатув. 19.40 — **Бонивурнинг қалби** (бадиий фильм). **Узбек тилида:** 20.40 — Тожикистон санъат усталарининг концерти. 21.15 Ахборот. 21.30 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув. 21.55 — Оламда нима гап? 22.25 — **МАРТИН ИДЕН** (телеспектакль).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ТОШКЕНТ. 18.20 — «Звезда Востока» журнали саҳифаларида. 19.00 — МОСКВА. 20.10 — **Жамила** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **ДУШАНБА КЎРСАТАДИ.**

29 июнь, сешанба

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА. 16.55 — ТОШКЕНТ. 17.00 — Ўсмирлар учун кўрсатув 18.00 — Дўстлик экрани. 19.30 — **Бонивурнинг қалби** (бадиий фильм). **Узбек тилида:** 20.30 — Ахборот. 20.45 — **Муҳаббат нўшиғи** (телетеатр). 21.10 — **Бошлиқ 12 да келади** (бадиий фильм). 22.25 — Узбекистон чорвадори. 23.10 — **Ярим аср йиллномаси** (Телефильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 — МОСКВА. 17.35 — **Тўрт таниқли ва ит** (бадиий фильм). 18.35 — Социализм дунёси. 19.00 — Концерт. 19.30 — Рангли телевидение кўрсатувлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ТОШКЕНТ. 18.30 — **Олекса Довбуш** (бадиий фильм). 20.00 — Ўқув кўрсатувлари. 21.20 — Бадиий фильм.

30 июнь, Чоршанба

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. **Узбек тилида:** 18.00 — Мультфильм. 18.10 — Ахборот. 18.25 — Узбекистон йўллари 18.50 — Телеочерк. 19.15 — Ахборот. 19.30 — Халқ контроли экрани. 20.00 — МОСКВА. 20.15— **П. Броока**—студиямиз меҳмони. 20.35 — **Аравадаги кишилар** (бадиий фильм). 22.00 — Концерт. 22.40 — Спорт кундалиги.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.35 — МОСКВА. 17.40 — **Тўрт таниқли ва ит** (бадиий фильм). 18.40 — Фан оламида. 19.00 — Иттифоқдош республикалар спартакиадаларида. 19.15 — Қўшиқ ҳамроҳимиз. 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.10 — Концерт. 20.30 — **Махсус топшириқ** (бадиий фильм). 21.55 — Концерт.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ТОШКЕНТ. 18.40 — **Ажал сиртмоғида** (бадиий фильм). 19.00 — Ўқув кўрсатувлари. 21.10 — **Севастополь** (бадиий фильм).

1 июль, Пайшанба

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА. 17.25 — **Тўрт таниқли ва ит** (бадиий фильм). 18.25 — Чорвачилик истиқболлари. 18.55 — ТОШКЕНТ. 19.00 — Ахборот. 19.15 — Эстрада концерти. 20.00 — **Бонивурнинг қалби** (бадиий фильм). **Узбек тилида:** 21.00 — Тошкентда рангли телевиденининг очилиши. Тажриба кўрсатувлари. 21.40 — Илмий коммунизм мактаби. 21.55 — Ахборот. 22.10 — **В. А. Луговской**— Узбекистон ҳақида. 22.45 — МОСКВА. **Футбол:** «ДИНАМО» (Москва) — ЦСКА.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ТОШКЕНТ. Мультфильм. 18.20 — КПСС XXIV съезди қарорлари — ҳаётга! 18.55 — МОСКВА. 19.55 — Янгиликлар. 20.05 — Бадиий фильм. 21.40 — Ёзувчи минбари. 22.05 — Операдардан ариялар. 22.30 — ТОШКЕНТ. **Машаққатли масофалар** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ТОШКЕНТ. 18.30 — Концерт. 19.10 — **Шоирнинг тақдири** (бадиий фильм). 21.00 — Телефильм. 21.50 — Фильм-концерт. 22.30 — **Турли тақдир** (бадиий фильм).

2 июль, Жума

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА. 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.05 — Мультфильм. 19.25 — Ахборот. 19.40 — **Бонивурнинг қалби** (бадиий фильм). **Узбек тилида:** 20.45 — Ахборот. 20.55 — Актёрлар ва роллар. Узбекистон ССР халқ артисти **Ахмаджон Файзиев.** 22.05 — Киносаёҳатчилар альманахи. 22.30 — **«Олтин водий».**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ТОШКЕНТ. Қўғирчоқ фильм. 19.00 — МОСКВА. 20.00 — Янгиликлар. 20.10 — Иттифоқдош республикалар спартакиадаларида. 20.25 — Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ТОШКЕНТ. Балет кечаси. 18.40 — **Дадил қадам** (бадиий фильмнинг 1-серияси). 20.20 — Врач маслаҳати. 20.30 — Ҳужжатли фильм. 21.50 — **Дадил қадам** (бадиий фильмнинг 2-серияси).

3 июль, Шанба

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — ТОШКЕНТ. 10.10 — Мультфильм. 10.30 — Қувноқ пионер ёзи. 11.00 — МОСКВА. 16.55 — ТОШКЕНТ. **Узбек тилида:** 17.00 — 427-болалар боғчасидан репортаж. 17.30 — Ахборот. 17.45 — Узбекистон ўқувчиларининг XXII спартакиадаси. 18.00 — «Ғазалхон ёшлигим». 18.45 — Эртага — халқаро кооперация куни. 19.15— Ахборот. 20.15 — Концерт. 20.20— МОСКВА.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — ТОШКЕНТ. 10.10 — **Думбул** (бадиий фильм). 11.30 — Болалар учун концерт. 15.00 —МОСКВА. 20.20 — ТОШКЕНТ. 20.40 — Халқ ҳофизлари концерти. 21.30— Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **ДУШАНБА КУРСАТАДИ.**

4 июль, Якшанба

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — «Ялгра, барабан», 10.30 — «Замандас» программаси. 11.40 — Бадиий фильм. 12.45 — МОСКВА. 17.55— ТОШКЕНТ. 18.00 — Кинокўрсатув. 18.30 — Ахборот. **Узбек тилида:** 18.50 — Ҳужжатли фильм. 19.50 — Халқ жасорати йилномаси 20.05 — Концерт. 20.40 — **Биринчи учрашув** (бадиий фильм). 22.10 — Дала ишлари кундалиги. 22.30 — **ҚАЛБ ХОТИРАСИ** (спектакль).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 15.00 — МОСКВА. **Тўрт таниқли ва ит** (бадиий фильм). 17.00 — Киносаёҳатчилар , клуби. 18.00 — Эстрада концерти. 18.35 — Иттифоқдош республикалар спартакиадаларида. 18.50 — **Расул Гамзатовнинг** ижодий саҳифалари. 19.35 — Спектакль.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — **Фрунзе кўрсатади.**

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №28. Редактор —336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назарияси ва пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура—337162. Эълонлар—338142. Коммутатор—330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОВЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85, Бухоро — 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62, Самарқанд — 31—972, Термиз— 54—01, Урганч — 34—55, Фарғона — 4-29-44, Гулистон — 22-09.

А. — 145. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Р. 01577.